

Tallinna Ülikool

Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Birgit Maranik

„EESTI VABARIIGI VALITSUSKOMMUNIKATSIOONI SÕNUMID SÕJA JA
JULGEOLEKU TEEMADEL ÜHE AASTA JOOKSUL”

Bakalaureusetöö

Juhendaja: *Kristel Abel*

MA

Tallinn 2023

Autorideklaratsioon ja lihtlitsents

Mina, Birgit Maranik

1. olen koostanud bakalaureusetöö iseseisvalt. Teiste autorite uurimistööd, olulised seisukohad kirjandusest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.
2. annan Tallinna Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„Eesti Vabariigi valitsuskommunikatsiooni sõnumid sõja ja julgeoleku teemadel ühe aasta jooksul“

mille juhendaja on Kristel Abel

2.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja elektroonilise avaldamise eesmärgil Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis alates lõputöö positiivsele tulemusele hindamisest kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis alates lõputöö positiivsele tulemusele hindamisest kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. olen teadlik, et punktis 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitset reguleerivatest õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Töö autor: Birgit Maranik, 8.05.2023

(digitaalne) allkiri, kuupäev

Töö on kaitsmisele lubatud.

Juhendaja: *(ees- ja perekonnanimi, teaduslik kraad)* Kristel Abel, 8.05.2023

(digitaalne) allkiri, kuupäev

Kaitsmine toimub Tallinna Ülikooli Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi bakalaureusetööde/magistritööde kaitsmiskomisjoni avalikul koosolekul.

RESÜMEE

Tallinna Ülikool	Balti filmi, meedia ja kunstide instituut
<p>Autor</p> <p>Birgit Maranik</p> <p>Töö pealkiri:</p> <p>„Eesti Vabariigi valitsuskommunikatsiooni sõnumid sõja ja julgeoleku teemadel ühe aasta jooksul“</p>	
Õppekava	Tase
Reklaam ja suhtekorraldus	Bakalaureusetöö
Kuu ja aasta	Lehekülgede arv
Aprill 2023	62+27
<p>Kokkuvõte</p> <p>Bakalaureusetöö eesmärgiks oli kirjeldada Eesti valitsuskommunikatsioonis edastatud sõnumeid sõja ja julgeoleku teemadel ühe aasta jooksul. Uuritav periood on 19. jaanuar 2022 – 19. jaanuar 2023. Püstitatud eesmärgi saavutamist toetasid uurimusküsimused: milliseid sõja ja julgeolekuga seotud teemasid käsitles valitsus pressiteadetes? Kuidas teemad ajajooksul muutusid? Kes olid peamised kõneisikud? Millist tegutsemist toodi esile?</p> <p>Töö koostamiseks kasutati kvalitatiivset kontentanalüüsi ning andmete analüüsimiseks kodeerimistabelit. Valimisse kuuluvad 134 avalikult kättesaadavat valitsuse pressiteadet, mis on leitavad valitsuse kodulehelt. Tulemused näitasid, et peamiselt keskendus valitsuskommunikatsioon rahvusvahelisele tegevusele ja koostööle, mis sisaldas endas eesmärki suurendada NATO kohalolekut Eestis.</p>	

Valitsuskommunikatsiooni märksõnadeks kujunesid antud perioodil liitlassuhete loomine, tegevusega eeskju loomine ja Eesti julgeoleku kindlustamine.

Töö andis ülevaate ka sellest, kuidas ühtisid valitsuskommunikatsiooni sõnumid vastavalt strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidele.

Märksõnad

Valitsuskommunikatsioon, riskikommunikatsioon, kriisikommunikatsioon, strateegiline kommunikatsioon, Ukraina, Eesti, Venemaa, NATO, sõnumid, pressiteade

Säilitamise koht

Tallinna Ülikool, Balti filmi, meedia ja kunstide instituut

Lisainformatsioon

ABSTRACT

Tallinn University	Baltic Film, Media and Arts School
<p>Author</p> <p>Birgit Maranik</p> <p>Headline</p> <p>Communication messages of the Government of the Republic of Estonia on warfare and Estonian national security during one year</p>	
Curriculum	Level
Communication Management	Bachelor's thesis
Month and Year	Page Count
Aprill 2023	62+27
<p>The aim of the bachelor's thesis was to analyze the discourse disseminated by the Estonian government pertaining to matters of warfare and security over one- year period. The length of the study is one year, from 19th January 2022 until 29th January 2023. The achievement of the stipulated objective was supported by a set of research inquiries.</p> <p>To accomplish this, a qualitative content analysis approach was used, accompanied by the utilization of a coding table for data analysis. The sample comprised a total of 134 publicly accessible press releases issued by the government, all of which were sourced from the official government website.</p> <p>The findings of the analysis revealed a predominant emphasis on the international activities and collaborative endeavors of the government's communication strategy, which encompassed a concerted effort to bolster the presence of NATO within Estonian territory.</p> <p>Throughout the aforementioned timeframe, the government's communication efforts were characterized by the prominent usage of key phrases such as forging alliances, leading by example through decisive action, and safeguarding Estonia's security. Moreover, the study</p>	

also provided an overview of the extent to which the communication messages conveyed by the government aligned with the strategic objectives of their overarching communication strategy.

Keywords

Press release, strategic communication, government communications, risk and crisis communication

Place of Preservation

Tallinn University, Baltic Film, Media and Arts School

Additional Information

SISUKORD

RESÜMEE	3
ABSTRACT	5
SISUKORD	7
SISSEJUHATUS	8
1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	12
1.1 RISKIKOMMUNIKATSIOON	12
1.1.1 Riskikommunikatsiooni eesmärgid	14
1.2 KRIISIKOMMUNIKATSIOON	16
1.2.1 Vaimse müra mudel	17
1.3 VALITSUSKOMMUNIKATSIOON	21
1.3.1 Kriisi- ja riskikommunikatsioon valitsuskommunikatsioonis	22
1.4 STRATEEGILINE KOMMUNIKATSIOON	23
1.5 UURIMISOBJEKT	26
2. EMPIIRILISE OSA LÄHTEKOHAD	28
2.1 UURIMUSE EESMÄRK JA UURIMISPROBLEEM	28
2.2 KVALITATIIVNE SISUANALÜÜS	29
2.3 VALIM	30
2.4 MEETODI VÕIMALIKUD PIIRANGUD	34
3. EMPIIRILINE UURING	35
3.1 PEAMISED KÕNEISIKUD	36
3.2 PRESSITEADETES ESINENUD PEAMISED TEEMAD	37
3.3 PRESSITEADETE TÄPSEM SISU	44
3.4 ESILE TOODUD TEGUTSEMINE	52
4. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED	55
KOKKUVÕTE	61
KASUTATUD ALLIKAD	63
LISAD	67
LISA A KODEERIMISJUHEND	67
LISA B PRESSITEADETE LOETELU	73

SISSEJUHATUS

Uus ajajärk Eesti julgeolekus algas 24. veebruaril, mil Venemaa alustas täiemahulist sõda Ukrainas. Kuigi sõjast ja Venemaa tegevustest räägiti meedias juba pikalt ning märgid sissetungi algusest olid olemas, siis vaatamata sellele tuli sõda avalikkusele suure šokina ning kuni viimase hetkeni püsis lootus, et see jääb tulemata. Ajakirjanik Eero Epner (2022) on Eesti Ekspressis avaldatud loos kirjeldanud, et ajal, mil USA luure hakkas 2021. aasta novembris avaldama sõja toimumise kohta infot, asus ka Riigikantselei välja töötama plaane ning koostama avalikkusele suunatud sõnumeid. Kuidas ja mismoodi kasutada sõna “sõda”, kui see on hirmu külvav ja ebakindlaks muutuv? Eelnimetatud loos selgub, et Kaja Kallas vältis veel 2022. aasta jaanuaris sõna “sõda” ning asendas selle oma nõunike soovitud sõnadega “pinged”, “ähvardused” või “sõjaline mõjuvõim”.

Paar kuud pärast sõja algust, 2022. aasta kevadel Kaitseministeeriumi tellitud ning OÜ Eesti Uuringukeskuse läbiviidud uuringus “Avalik arvamus riigikaitsest” (2022) selgus, et ligi 70% Eesti elanikest arvab, et eeloleval aastakümnel suureneb maailmas sõjaliste konfliktide oht ning 25% vastanute hinnangul muutub elu Eestis ebaturvalisemaks. Samas uuringus tuuakse välja, et kõige tõenäolisemaks ohuks peetakse valeuudiste levikut, mida märkis ära 82% vastanutest.

Riigikantselei (2022) on välja toonud, et kriiside korral intensiivistuvad inforünnakud Eesti kuvandi vastu. Nad lisavad, et tänapäevases kiires infoühiskonnas ei piisa pelgalt reageerimisest, vaid strateegiline kommunikatsioon peab võtma proaktiivse suuna, et Eestile olulised sõnumid pääseksid mõjule nii riigi siseselt kui ka liitlasriikide inforuumis.

Avalikkuse arusaam olukorrast määrab ära, kas tegemist on kriisiga. Kui inimesed tunnetavad olukorda kriisina, siis tulebki olukorda käsitleda kriisina (Valitsuskommunikatsiooni käsiraamat, 2018). Käsiraamatus mainitakse, et kriisiolukorda iseloomustab olukorra määramatus, sest sellest tuleneb vajalikkuse ebakindlus ja hüppeliselt suurenev infovajadus. Lisatakse, et kui tõene ja täpne teave ei jõua kriisist mõjutatud inimesteni, võib see oluliselt

vähendada riigivõimu usaldusväärust. Seega on valeuudiste leviku tõkestamiseks kriisis tarvis selgeid sõnumeid, mis looksid turvatunnet ja samas oleksid usaldusväärsed, konkreetsete ning lahendustele keskendunud. Valitsus peaks omalt poolt sõnumitega säilitama tasakaalu, sest hirmutamine ei ole parim, kuid teisalt tuleb keerulises julgeoleku olukorras hoida rahva valmisolekut.

Üheks võimaluseks on luua teemasid, mis koondavad enda alla lood ja narratiivid, et saavutada riigile kasulikke strateegilise kommunikatsiooni eesmärgi. Coombs ja Holladay (2018) julgustavad kasutama avalikes suhetes just taolist taktikat, et kriisis paremini avalikkusega suhelda ja seda juhtida.

Suure osa sellest, kuidas elanikud end riigis elades tunnevad ning milline on nende usaldus riigivõimu suhtes tuleneb viisist, kuidas riik kodanikega suhtleb ja oma sõnumeid edastab. Seega on sõnadel valitsuskommunikatsioonis suur osatähtsus. Kriisis on vaja sõnumeid, mis on kiired, selged, enesekindlad ja jõulised. Sõnumid peavad olema strateegilised mitte ainult täna, vaid ka kahe nädala või mitme kuu ning aastate pärast. Eesti jaoks on oluline konstrueerida rahvusvahelise poliitika ühist tähendust, et selle abil saavutada sihtrühma käitumine endale sobivas suunas. Läbi strateegiliselt koostatud sõnumite annab see valitsuse võimaluse õigustada erinevates kriisiolukordades seotud vastu meetmeid, ühendada liitlasi ning kujundada avalikku arvamust.

Käesoleva lõputöö peamine uurimisprobleem käsitleb seda, kuidas toimis Eesti valitsuskommunikatsioon Ukraina kriisi algusest ning selle ajal.

Uuritavaks perioodiks kujuneb 12 kuud ehk üks aasta. Vaatlusalune ajavahemik on 19. jaanuar 2022 kuni 19. jaanuar 2023. Perioodi alguseks on märgitud just 19. jaanuar, sest just sel kuupäeval tegi peaminister Kaja Kallas oma esimese poliitilise avalduse julgeoleku olukorrast, kus mainis ära, et julgeolekukeskkond meie ümber on järsult halvenenud ning tegi ettepanekud Eesti julgeoleku tugevdamiseks (Vabariigi valitsus, 2022). Analüüsitava perioodi kestab täpselt üks aasta. Lõputöö keskendub valitsuse poolt väljastatud pressiteadetes edastatud sõnumitele ja nende muutustele eelnimetatud ajaperioodis. Lõputöö eesmärgiks on

kirjeldada, millised sõja ja julgeolekuga seotud sõnumid kerkisid valitsuse poolt esitatud sõnumites esile, millist tegutsemist esile tõsteti ning kuidas need aasta jooksul muutusid.

Uurimisprobleemi lahendamiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

- Millised olid peamised teemad, mis kerkisid sõja ja julgeolekuga valitsuse poolt esitatud sõnumites esile?
- Milliseid julgeoleku ja sõjaga seotud sõnumeid edastas valitsus?
- Kes olid peamised sõnumi levitajad? (tegelased)
- Kuidas muutusid Eesti valitsuskommunikatsioonis esitatud sõnumid ühe aasta jooksul? (19.01.2022-19.01.2023)

Eesmärgi saavutamiseks püstitas töö autor järgmised uurimisülesanded:

- Analüüsida valitsuse poolt avaldatud pressiteateid, mis sisaldavad märksõnu “sõda” ja “julgeolek”.
- Analüüsida pressiteadetes esile toodud sõnumeid, mida valitsus edastas.
- Analüüsida, kes olid peamised kõneisikud, kes pressiteadetes esinesid.
- Analüüsida teemade muutust ajas.

Uurimistöö teoreetilises osas tuuakse välja erinevate kommunikatsiooni ekspertide tõlgendus kriisi-, riski-, ja valitsuskommunikatsioonist. Samuti käsitletakse teoreetilises osas Vabariigi Valitsuse lähenemist kriisikommunikatsiooni olemusest. Töö spetsialiseerub julgeoleku olukorrale ja valitsuse sõnumitele Venemaa poolt alustatud sõjaga Ukrainas. Kuna töö keskendub eelkõige Valitsuse poolt edastatud sõnumitele, on ka töö teoreetilises osas kasutatud allikana mitmeid kordi just Valitsuse endi materjale.

Uurimistöö empiirilises osas kasutatakse meetodina kvalitatiivset sisuanalüüsi, sest suur osa avalike suhete uuringutest on kvalitatiivsed, tuginedes vähem numbritele ja statistikale ning rohkem teksti tõlgendamisele (Wilcox, 2015). Autor lisab, et samuti aitab kontentanalüüs

kindlaks teha, kas organisatsioonil oleks vaja teha täiendavaid suhtekorralduslikke jõupingutusi.

Laheranna (2008) järgi annab kvalitatiivne sisuanalüüs võimaluse tekstide sisu tähenduste uurimiseks ning sel juhul uuritakse keelt kui kommunikatsioonivahendit intensiivsemalt. Kalmus (2015) toob välja, et tekstilised andmed võivad pärineda kõikvõimalikest meediaväljaannetest.

1. TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Riskikommunikatsioon

Riskikommunikatsiooni teooriates on enim tsiteeritud Peter Sandmani, kes on üks mõjukamaid teadureid riskikommunikatsiooni teemadel. Tema väljatöötatud mudel *risk=hazard+outrage* kaardistab kui suurena inimesed riski tajuvad ning kui suur on nende meelepaha selle juures (Sandman, 2003). Antud mudel aitab organisatsioonil kaardistada riske ning läbi selle olla teadlik ohtudest, millega nad võivad silmitsi seista (Sandman, 2003). Mõlemad muutujad Sandmani valemis eksisteerivad pidevalt ning nende kaardistamine aitab organisatsioonil mõtestada paremini oma sihtrühma käitumist. (Sandman, 2003)

Sandmani riskikommunikatsiooni teooria käsitlusele on viidanud oma raamatus Pamela Walaski (2011) ning tema täienduste järgi peab organisatsioon oma riske kaardistama eelkõige sihtrühma vaatepunktist, mitte tingimata enese ehk organisatsiooni seisukohast. See tähendab, et kui koostatakse riski- ja kriisikommunikatsiooni audit ning tegevuskava, peab organisatsioon lähtuma sellest, kuidas avalikkus võimalikele ohtudele reageerib ning millised peavad olema organisatsiooni sõnumid just sihtrühma vaatest, mitte organisatsiooni juhatuse silmis.

Tabel 1. Peter Sandmani neli riski mudelit. Tõlkinud Birgit Maranik

	Võtmekontseptsioon	Peamine sõnum
Kõrge oht	Ettevaatusabinõu	"Vaadake ette!"
Madal pahameel		
Madal oht	Pahameele juhtimine	"Rahu!"

Kõrge pahameel		
Kõrge oht		
Kõrge pahameel	Kriisikommunikatsioon	"Me saame sellest koos üle!"
Keskmine oht		
Keskmine pahameel	Avalikud suhted	varieerub

Esimeses etapis Sandmani mudelis on oht tõsine, kuid sihtrühm on ohu suhtes emotsioonitu. Sellises olukorras on sihtrühm sõnumi suhtes vastuvõtlik. Teisalt võib sihtrühma riskitaju muutmine või organisatsiooni poolt ihaldatud käitumise ellu viimine olla keeruline (Sandman, 2003). Lisaks on väljakutseks see, et kui kommuniqueerida oht sihtrühmale liialt suureks, võib see tekitada sihtrühmas üle reageerimist ja paanikat (Sandman, 2003).

Teine olukord, kus peamine rõhk on sihtrühma pahameele juhtimisel, on Sandmani (2003) järgi üks keerulisematest juhtumitest, sest reageerima peab enne, kui sihtrühm usub mistahes teist sõnumit ja hakkab selle järgi tegutsema. Eriti keeruliseks muudab riskikommunikatsioonis juhtumi siis, kui väike grupp hakkab kommuniqueerima sõnumeid, mis ei ühti tegeliku reaalsusega (Sandman, 2003). See aga omakorda võib tõsta valeuudiste ja kuulujuttude riski. Organisatsiooni ülesandeks on madaldada sihtrühma pahameelt kuulamise, teadvustamise ning vajadusel ka vabandamise kaudu. Küll räägib aga organisatsiooni eeliseks see, et tänu kõrgele pahameelele sihtrühma seas, on organisatsioonil kogu tähelepanu ning oskusliku sõnumistrateegiaga on võimalik liikuda organisatsioonile kasulikus suunas (Sandman, 2003).

Kolmas juhtum kaardistab olukorda, kus oht sihtrühma silmis on suur. Ilma oskusliku sõnumistrateegiata võib pahameel kergesti edasi kanduda stressiks, millest on vähe kasu, et suunata sihtrühma oma soovitud tegevuste suunas (Sandman, 2003). Kommunikatsioonis

tuleb olla ettevaatlik, kuid samas mitte vähendada sihtrühmas tekkinud hirme (Sandman, 2003). Kriisikommunikatsioonist kirjutatakse uurimistöös peatükis 1.2 eraldi pikemalt.

Neljandas ehk avalikele suhetele keskenduv olukord on organisatsiooni vaates Sandmani (2003) järgi kõige turvalisem, sest eesmärgiks on pakkuda avatud ja ausat kahepoolset dialoogi, mis selgitab olukorda ja annab samas sihtrühmale võimaluse reageerimiseks ja küsimuste esitamiseks. Heath ja Millar (2004) toovad välja, et just selles etapis tuleb tegeleda kahe põhilise tegevusega: otsida ja minimaliseerida kriisi tekkimise tõenäosust ning suhelda selle tarbeks uurijate, teadlaste, siht- ja sidusrühmadega, et omada õigeid tööriistu kriisi saabumiseks.

Riskikommunikatsioon ja kriisikommunikatsioon erinevad eelkõige situatsioonides, milles nad esinevad. Riskikommunikatsioon on avalikkuse vastutustundlik, tõhus ja aus informeerimine ning annab avalikkusele ennetavalt raamistikku, millised teemad ja küsimused võivad esile kerkida kriisiolukorras (Lehtonen & Tampere, 2009).

Lehtonen ja Tampere (2009) järgi on riskikommunikatsioonil kolm keskset pidepunkti. Esiteks ekspertide ja uurijate hinnangute ning arvamuste esitamine ja tõlgendamine sihtrühmale nii, et sihtrühm öeldust ja tegudest ka aru saaks. Teiseks toovad autorid välja vajaduse tõlgendada riske ja reageerida vastavalt sellele, kuidas sihtrühm neist aru saab ja arvesse võtab. Kolmandaks riskifaktoritest ühtse arusaama loomine organisatsiooni ja sihtrühmade vahel (Lehtonen & Tampere, 2009)

1.1.1 Riskikommunikatsiooni eesmärgid

Covello (2021) on nimetanud riskikommunikatsiooni kolm põhilist eesmärki, millest esimene ja peamine on usalduse loomine. See võib tema järgi tähendada ka usalduse parandamist, kui see on kadunud või kahjustatud. Teiseks oluliseks punktiks Covello (2021) järgi on toetavate liitude loomine, olemasolevate suhete tugevdamine, uute suhete loomine ning tulemuslike vestluste võimaldamine. Kolmas eesmärk autori järgi on edasi anda teadmisi, mis

suurendavad sihtrühma valmisolekut ning annavad arusaama võimalikest riskidest ja ohtudest. Seejuures tuleb olla sõnumite edastamisel järjepidev ja läbipaistev, et tagada organisatsioonile oluliste arusaamade, hoiakute ja käitumisviiside võimalikkus.

Riskikommunikatsiooni eesmärkidest on usalduse loomine kõige olulisem. See on esimene ja kõige olulisem samm tõhusa riskikommunikatsiooni suunas. Kui inimesed tajuvad, et nende stressi, muresid ja hirme ei võeta kuulda, ei teadvustata, austata ja nendega ei tegeleta, võivad nad kaotada usalduse ekspertide ja riskijuhtimise asutuste vastu.

Seega võib järeldada, et riskikommunikatsiooni üheks peamiseks ülesandeks on aru saada ja tundma õppida oma sihtrühma, avalikkust ja teisi organisatsioonile lähedasi gruppe. Usaldus on seal juures väga oluline, sest selle kadumisel ei ole organisatsioonil võimalik oma eesmärke täita.

Kui risk saab tõenäoliseks, siis algab kriis.

1.2 Kriisikommunikatsioon

Kriisiks võib lugeda pöördepunkti, mis muudab seni kehtinud ja olemasolevat olukorda (Alas, 2007).

Kriisikommunikatsiooni eksperdi ja edendaja Timothy Coombsi (2007) järgi on kriis ettearvamatu sündmus, mis ohustab organisatsiooni ja selle sidusrühmade olulisi ootusi seoses tervise, ohutuse, keskkonna- ja majandusküsimustega ning võib tõsiselt mõjutada organisatsiooni tulemuslikkust ja tuua kaasa negatiivseid tulemusi. Lisaks on ekspert ja uurija Coombs (2007) öelnud, et ükski organisatsioon ei ole kriisi eest kaitstud. See tähendab, et iga organisatsioon peaks olema valmis selleks, et kriis ühel päeval saabub.

Coombs (2007) on välja toonud, et olukorda defineeritakse kriisiks, kui organisatsioonile olulised sihtrühmad nõustuvad, et tegemist on kriisiga. Sedasama on välja toonud ka Riigikantselei (2022) oma kriisikommunikatsiooni juhistes. Coombs (2007) on lisanud, et kõikidele riskidele ning kriisidele annab organisatsioon omalt poolt raami ehk tähenduse. Raam omakorda tõlgendab kriisi, tuues esile selle teatud omadused, kuid on võimalik, et varjab kriisi teisi funktsioone (Coombs, 2007). Ta lisab, et raami andmisel mängivad rolli kolm tegurit: kriisi mõõde, kriisijuhtimise meeskonna asjatundlikkus ning nende sõnumi esitamise veenvus.

Ühest küljest võib Coombsi (2007) järgi pidada kriise teabe ja teadmiste vaeseks olukorraks. Kriis algab tundmatusena, kuid peab saama siht- ja sidusrühmades tuntuks. Kriisides läheb tarvis suur hulk infot. Teisalt teatakse esialgu vähe, sest tegemist on kiiresti muutuva olukorraga ning sageli on olukorra muutused pigem juhuslikud kui etteaimatavad. Kriisimeeskonnal on surve teavet otsida ja omandada, kui meeskond soovib kriisiolukorras tõhusalt tegutseda. (Coombs, 2007).

Kriisikommunikatsioon on informatsiooni kogumine, töötlemine ja levitamine, et maandada kriisiolukorda (Coombs, 2010). Läbi selle luuakse olukorrateadlikkus esmalt endale ning

seejärel siht- ja sidusrühmale. Olukorratedadlikkus on punkt, kus kriisimeeskond tunneb, et tal on otsuste tegemiseks piisavalt teavet ja teadmisi (Coombs, 2007). Kriisimeeskonna esimeseks ülesandeks on kindlaks teha, mida nad peavad kriisist teadma, mida nad juba teavad ja mida nad ei tea (Coombs, 2007). Seni tundmatu info, mida kriisimeeskond veel ei tea on aga vajalik, et kriisireguleerimise meeskond saaks teha pädevaid otsuseid.

Kriisile reageerimine peab endas hõlmama vormi ja sisu ehk kuidas vastust esitada ning mida öelda. Kriisile reageerimist loetakse selleks, kui organisatsioon teeb oma esimese avalduse ning seda sageli läbi massimeedia kanali (Walaski, 2011).

Vajadus kriisireguleerimisel infot kiiresti jagada tuleneb tänapäevasesest tehnoloogilisest maailmast, kus info levib väga kiiresti, muutes olukorrale reageerimise ka kriisimeeskonnale väga ajakriitiliseks. Meedia edastab kriisi toimumise väga kiiresti. Coombs (2007) leiab, et on võimalus, et kriis tekitab infotühjuse, kuid loodus tühja kohta ei salli. Igasugune infotühimik täidetakse kuidagi ja kellegi poolt. Sellest võib järeldada, et kui kriisimeeskond oma sõnumeid kiiresti ei edasta, leidub keegi kolmas, kes seda teeb, kuid nemad võivad tegutseda juba eesmärgiga, mis kahjustab organisatsiooni ning selle mainet. Coombs (2007) lisab, et organisatsioon peab edastama siht- ja sidusrühmadele ühtseid sõnumeid ning sellel, millistena neid esitatakse, saab kriisireguleerimise edule või ebaedule määravaks. Lisaks aitavad sõnumid Coombsi (2007) sõnul vähendada siht- ja sidusrühmade psühholoogilist stressi, kinnitades neile, et nende ohutus on prioriteet.

Pädeva ja korrektse info edastamine siht- ja sidusrühmadele suurendavad ka avalikkuse arusaama, et organisatsioon omab olukorra üle kontrolli. (Coombs, 2007)

1.2.1 Vaimse müra mudel

Keerulised olukorrad mõjutavad seda, kuidas avalikkus sõnumeid vastu võtab ning kuidas neile reageerib. Kommunikatsiooni uurija Covello (2021) on sihtrühma sõnumite vastu võtmise kohta välja töötanud mitmed mudelid, millest käesolev töö keskendub eelkõige vaimse müra mudelile.

Covello (2006) järgi iseloomustab vaimse müra mudel olukorda, kus vastavalt stressi ja ärevuse tõusule kasvab ka vaimse müra hulk. Sündmused, mis tekitavad kõrgemat vaimset müra nii siht- ja sidusrühmades, vähendavad omakorda nende võimet vastu võtta teavet ja sõnumeid (Covello, 2006). Vaimse müra tase eksisteerib pidevalt ja on põhjustatud erinevatest teguritest. Covello (2021) viitab sellele, et suurimat hirmu ja muret põhjustavad järgmised tegurid:

- Kontroll - kas organisatsioonil on kontroll olukorra üle ning kas sihtrühm usaldab neid.
- Olukord - kas olukord on vabatahtlik või on sihtrühmal võimalik selle eest peituda või põgeneda
- Põhjus - kas olukord on inimeste põhjustatud või on tegemist näiteks looduskatastroofiga.
- Teadlikkus - kas sihtrühm on varasemalt taolises olukorras olnud või on see neile väga ebatavaline.
- Oht - kas kriisiga kaasneb oht sihtrühma tervisele.
- Ebakindlus - kas kriisi edasine kulg näib sihtrühmale ebakindel.
- Kannatanud - kas kriisis saavad pihta peamiselt lapsed, rasedad ja vanemaealised.

Lisaks toob Covello (2021) välja, et stressis ja ärritunud inimeste võime töödelda riskiga seotud teavet väheneb kuni 80–100%. Vaimne müra tõmbab inimeste tähelepanu kõrvale käsil olevast ülesandest ja vähendab nende võimet sõnumeid tõhusalt kuulda, mõista ja meeles pidada. Tõhusate sõnumite koostamine ja edastamine kõrge stressi ja mureolukordades erineb kardinaalselt tõhusate sõnumite koostamisest ja edastamisest madala stressi ja muretu olukordades. Kõrge stressi ja mureolukordades olevad sõnumid peavad olema minimaalselt lühikesed ja lihtsad (Covello, 2021).

Seega on riski- ja kriisikommunikatsiooni elluviijatel mitu väljakutset. Tarvis on ületada vaimset müra tekitavat tõkkes, luua täpseid sõnumeid erinevatele sihtrühmadele ning saavutada maksimaalne tulemuslikkus sõnumi edastamisel. Morgani (2002) järgi on kolm

pidepunkti, mis mõjutavad kogu sõnumistrateegia kujunemist riski- ja kriisikommunikatsioonis.

Esiteks on tavaliselt taolistes olukordades **piirangud** ning seda nii organisatsiooni kui sihtrühma osas ehk mida saab kommunikeerida ning mida mitte (Morgan, 2002). Teiseks autori järgi oluline **mõista ning piiritleda, mida sihtrühm teab ning mida ta peab teadma**. Seetõttu on väga oluline oma sihtrühma tunda. Kolmandaks toob autor välja, et arvesse tuleb võtta tegurid, mis võivad olla seotud kriisisündmusega ning **sihtrühma eelteadmistega valdkonna spetsiifikast**. Unustada ei saa ka sihtrühma olekut, nagu on viidatud eelnevalt töös Sandmani riskikommunikatsiooni taju mudeli teorialle (Tabel 1). See aitab organisatsioonil keskenduda sellele, et sõnumid peavad olema koostatud nii, et need mõjuksid sihtrühmale nii, et viimased oleksid teadlikud olukorrast ja käituksid organisatsiooni eesmärkide suunas. Teisalt kritiseerib Morgan (2002), et viimast punkti ei tohiks alahinnata, sest aegajalt võib organisatsioon alahinnata sihtrühma teadmisi ja teadlikkust toimunust - nii võib juhtuda, et kui sihtrühma jaoks on sõnumid liialt lihtsad, süüdistavad nad organisatsiooni halvast kriisikommunikatsioonis.

Nagu eelnevalt kirjeldatud, on oluline tunda oma sihtrühma. Arusaam nende demograafilistest näitajatest kui ka eelteadmistest on organisatsioonile Walaski (2011) järgi väga oluline. Ta toob välja küsimused, mida küsida, kui alustatakse sõnumistrateegia koostamist

- Mida sihtrühm tahab ja peab kuulma?
- Millise formaadi kaudu nad seda tahavad ja peavad kuulma?
- Millises faasis me peaksime neid teavitama ning kui sageli?
- Kas on keegi, kes on sihtrühmale tõenäoliselt parem sõnumi edastaja?

Morgan (2002) lisab vaimse müra mudeli kohta täiustuse, et sihtrühm on sagedamini mures vahetute ohtude ja murede pärast ning sihtrühm tähtsustab enim neid riske, mida ta enim kuuleb, mitte neid, mis teda võivad tõenäolisemalt mõjutada. Walaski (2011) täiendab, et oma roll on meedial, kes teatud sõnumeid kas suurendavad või pisendavad. Lisaks eelnevalt teoreetilises osas Covello välja toodud mental mudelile, tuleks arvesse võtta ka kahte tegurit,

mis sihtrühma mõjutavad. Selleks on Walaski (2011) järgi sihtrühma liikmete personaalne kogemus riskiga ning ajakirjanduses riskide kajastamine. Viimase poolt pidev uudiste vool võib oluliselt muuta sihtrühma arusaama riski tähtsusest ja tõenäosusest. Coombs ja Holladay (2018) julgustavad kasutama kriisis narratiive ehk lugude jutustamist, et kriisis paremini avalikkusega suhelda ning seda paremini juhtida.

Sõnumid kriisikommunikatsioonis on Covello (2021) järgi efektiivsed, kui need on selged, korduvad, konkreetsed, edastatud autoriteedi poolt, ajakohased, avaldatud usaldusväärset allikalt, arvestab sihtrühma vajaduste ja emotsioonidega ning annavad sihtrühmale selge suunitluse, mida teha.

Kriisikommunikatsiooni kahjustab eelkõige sihtrühma usaldust organisatsiooni vastu. Seda langust soodustavad tegurid, kus ametivõimude suhtlusest puudub läbipaistvus; nad ei anna riskide kohta täielikku ja õigeaegset teavet; kasutavad liialt tehnilist ja bürokraatlikku keelt, mis pole üldsusele arusaadav ning seavad eelkõige prioriteediks võimu säilitamise (Covello, 2021).

1.3 Valitsuskommunikatsioon

Valitsuskommunikatsioonil on mitmeid definitsioone ning seda saab määratleda kui ühte osa poliitilisest kommunikatsioonist. Barbara Pfetsch nimetab seda poliitiliseks tööriistaks, mille abil mõjutatakse avalikku arvamust ja suunatakse päevakorra kujundamise protsessi (Pfetsch, 2008, viidatud Jakobson, 2022 kaudu). Sealjuures kujundatakse ka valitsuse mainet ja avalikkussuhteid (Lee et al 2012, viidatud Jakobson, 2022 kaudu); rakendatakse poliitikat info jagamise või mittejagamise kaudu ühiskondlikele toimijatele (Howlett 2009:24 viidatud Jakobson, 2022 kaudu). Valitsuse suhtekorralduslikud tegevused erinevad teistest organisatsiooni suhtekorralduslikest tegevustest just seetõttu, et kui ettevõtte või MTÜ võib otsustada, kas ta soovib konfliktisel teemal sõna võtta või mitte, siis valitsusasutus seda teha ei saa (Lee, et al 2021). Samamoodi toob Lee (2021) koostöös oma kolleegidega välja, et valitsuskommunikatsiooni eelduseks on avatus ja läbipaistvus, seda teatud põhjendatud eranditega juhul kui kaitstakse riigi huve. Taktikaliselt rääkides hõlmab valitsuse kommunikatsioon meediasuhteid, avalikku suhtlust, vastuseid avalikele päringutele, erinevaid haridusalaseid teavitusalaseid jõupingutusi ja kampaaniaid valitsuse algatuste avalikkuse toetamiseks (Lee, 2008; 2021). Valitsuskommunikatsioonis mängivad rolli ka avaliku arvamuse uuringud. Kusjuures, demokraatlikus ühiskonnas on need üheks võimaluseks, kuidas valitsus saab avalikkusega pidada kahesuunalist kommunikatsiooni ning luua strateegilisi plaane (Lee, et al 2021).

Eesti valitsuskommunikatsioon koondab enda alla nii valitsuskabineti kui ka kõigi ministeriumide ja neile alluvate riigiasutuste kommunikatsiooni (Vabariigi Valitsus, 2019). Valitsuskommunikatsiooni käsiraamatus (2018) on välja toodud, et mitmed riigid kasutavad teiste riikide valitsus tegevate otsuste mõjutamiseks avalikku diplomaatiat ja informatsioonilist mõjutustegevust. Teisalt lisatakse käsiraamatus, et demokraatliku riigivalitsemise alustalaks on hästi informeeritud ja haritud kodanikud ning vaba teabe- ja arvamustevahetuse võimaldamine ühiskonnaelu küsimustes. Valitsuskommunikatsiooni ülesannete alla kuuluvad nii strateegiline juhtimine, valitsuse ja peaministri eesmärkide ja

tegevuste kommunikatsiooni korraldamine. Samuti julgeoleku ja riigikaitse valdkonna strateegilise kommunikatsiooni koordineerimine (Valitsuskommunikatsiooni käsiraamat, 2018).

Lehtonen ja Tampere (2009) toovad välja, et kommunikatsioonijuhtimises võib tekkida paradoksaalne olukord organisatsiooni ja sihtrühma vahel, kui organisatsioonilt oodatakse läbipaistvust, ent arvestades organisatsiooni huve, ei saa organisatsioon sihtrühmale sõnumit edastada. Seda eriti riigikaitse küsimustes, kus sisukas avalik arutelu aitab inimestel julgeolekuolukorda paremini mõista ning muudab ka elanikkonna vaenuliku mõjutustegevuse suhtes vastupanuvõimelisemaks (Valitsuskommunikatsiooni käsiraamat, 2018).

1.3.1 Kriisi- ja riskikommunikatsioon valitsuskommunikatsioonis

Riigikantselei (2018) on defineerinud riskikommunikatsiooni kui elanikkonna teavitamist ühiskonda ähvardavatest ohtudest ning võimalustest, mida riik kui ka ühiskond saab ette võtta, et vähendada riskide võimalikku kahjuliku mõju. Hädaolukorra seaduses (2017) lisatakse, et riskikommunikatsiooni korraldatakse suurendamiseks avalikkuse teadlikkust ja valmisolekut hädaolukordadeks. Määruses tuuakse ka välja, et riskikommunikatsiooni eesmärgiks on lisaks eelnevale edastada elanikkonnale ka vajalikke käitumisjuhiseid. Valitsuskommunikatsiooni käsiraamatu (2018) järgi mahub kriisikommunikatsiooni mõiste alla rohkem kui üksnes avalikkuse teavitamine. See hõlmab endas ka riski- ja sisekommunikatsiooni ning infovahetust olukorrale reageerivate ametkondade, ettevõtete, vabaihenduste ja meediaorganisatsioonide vahel. Kriisikommunikatsiooni valitsuskommunikatsioonis iseloomustab eelkõige olukord, kus on mõju nii riigile olulistele väärtustele ja toimijatevahelised suhted mängivad väga olulist rolli (Jakobson, 2022).

Valitsuskommunikatsiooni käsiraamatus (2018) on pööratud tähelepanu ka 10 punktile, millest lähtuda efektiivse kriisikommunikatsiooni teostamisel.

Nendeks on:

- Ole aus ja avatud, ära anna katteta lubadusi
- Reageeri kiiresti, ent läbimõeldult
- Käivita meeskond ja jaota rollid
- Mõttele läbi edastatav sõnum ning võta meediasuhetes initsiatiiv
- Valmista ette kindlad kõneisikud
- Korralda meediateenindus sündmuskohal
- Kontrolli väljastatavat infot ning edasta seda regulaarselt
- Monitoori sündmuse kajastamist ja lükka viivitamata ümber väärinfo
- Tee koostööd kõigi sündmusega seotud osapooltega
- Kaasa eksperdid

Riigikantselei (2018) järgi on kriisikommunikatsiooni eesmärk tagada, et inimesed saaksid kiiresti teada äkitselt tekkinud ohust oma elule, tervisele või varale ja teaksid, kuidas selles olukorras käituda. Asutus on lisanud, et valitsusasutuste kohuseks on kriisiolukorra kohta tõese ning täpse teabe võimalikult kiire kogumine ja levitamine, spekulatsioonidest hoidumine ja väärinfo ümberlukkamine.

Vabariigi valitsuskommunikatsiooni käsiraamatus (2018) tuuakse välja, et avalikkuse arusaam olukorrast määrab olukorra käsitlemise - kui inimesed tunnetavad olukorda kriisina, siis tulebki olukorda käsitleda kriisina. Sarnaselt eelnevalt kriisikommunikatsiooni uurijatele viidatud teooriale, juhitakse ka valitsuskommunikatsiooni käsiraamatus tähelepanu tõsiasi, et kriisiga kaasneb olukorra määramatus ja sellest tulenev suurenenud vajadus info järgi. Lisatakse, et kui tõene ja täpne info ei jõua kriisist mõjutatud inimesteni kiiresti, vähendab see olulisel määral riigivõimu usaldusväarsust.

1.4 Strateegiline kommunikatsioon

“Tuleb teha palju tööd selle nimel, et meil oleks maailmas palju mõjukaid sõpru kellele Eesti käekäik korda läheb, kes meid mõistavad, kes on informeeritud ja kelle toetusele kriisi ajal loota saame.” (Riigikantselei, 2022).

Strateegiline kommunikatsioon valitsuskommunikatsioonis hõlmab endas riigi tegevuste terviklikku planeerimist. Eesti julgeolekupoliitika aluste dokumendis (2022) defineeritakse strateegilist kommunikatsiooni kui riigi poliitiliste, majanduslike ja riigikaitseliste sõnumite ja tegevuse planeerimist ning koondamist ühtseks informatiivseks tervikuks ja selle edastamist ühiskonnale. NATO Strateegilise Kommunikatsiooni Kompetentsi Keskus on välja toonud ka asjaolu, et kõik, mida me ütleme ja mida teeme annab sõnumi, samamoodi ka see, mille ütlemata ja tegemata jätame (Heap et al., 2021). Antud töö kontekstis on võtnud töö autor aluseks, et valitsuse pressiteated on üks strateegilise kommunikatsiooni elluviimise vahend.

Strateegilise kommunikatsiooni planeerimise ja elluviimise olulisus ja vajadus tuleneb Eestist ähvardavatest ohtudest, mis on tihedalt seotud nii vaenuliku õõnestustegevusega, ühiskonna lõhestamise kui ka liitlaste silmis Eesti usaldusväärse kahjustamisega (Riigikantselei, 2022). Eestis viivad strateegilist kommunikatsiooni ellu kõik asutused, sest edukat tulemust on raske saavutada igal asutusel eraldi (Riigikantselei, 2022). Teisalt tagab see ka selle, et riigi reaktsioon, ükskõik missugusele riigi mainet kahjustavale ohule, on ühtne (Ruston et al, 2021). Eesti kui väikeriigi jaoks on seega väga oluline, et elanikkond usaldab riigijuhte, struktuure ning Eestil on positiivne maine rahvusvahelises suhtluses.

Strateegilise kommunikatsiooni eesmärk on Eesti **julgeolekupoliitikale toetuse tagamine, avalikkuse julgeolekuolukorrast teadlikkuse hoidmine ja paanika vältimine, vaenuliku mõjutustegevuse neutraliseerimine ning valeinfo paljastamine ja selle leviku takistamine** (Riigikantselei, 2022). Seega võib lähtuda, et Valitsus keskendub oma strateegilises kommunikatsioonist just eelnevalt välja toodud kuuetele punktile.

Strateegilise kommunikatsiooni elluviijad vajavad kontseptsioone ja meetodeid, et analüüsida infokeskkonda, milles nad töötavad ja ka selleks, et koostada kommunikatsiooniplaane, mis vastavad auditooriumile ning täidavad samaaegselt ka organisatsiooni eesmärgid (Ruston et al, 2021). Selleks, et strateegiline kommunikatsioon oleks edukas, tuleb teada auditooriumi, mõista nende inforuumi, et lihtsustada sõnumite vastuvõttu auditooriumi poolt (Heap et al., 2021). Riigi strateegilisele kommunikatsioonile avaldavad mõju väga paljud varasemad otsused, mis on seotud kas seadustega või otsustega, mis on aset leidnud, olgu selleks keeleseadus, Pronksõduri teisaldamine jne (Raag & Günter, 2016).

Strateegiline kommunikatsioon sisaldab endas mitmeid asjaolusid, mis moodustavad terviku. Ühe olulise punktina on NATO strateegilise kommunikatsiooni üksus välja toonud ühtse teema olemasolu. Teemat defineeritakse seejuures kui kõikehõlmavat kontseptsiooni või kavatsust, mis annab tegevustele ja suhtlusele juhised. Teemad on mõeldud laialdaseks kasutamiseks ja on kitsalt fokusseeritud ning suunatud konkreetsele sihtrühmale. Töö empiirilises osas toob töö autor välja, et Eesti puhul võib Venemaa agressiooni puhul välja tuua teema "energiasõltumatus", kus Eesti kommunikeeris selgelt oma tahet vabaneda Venemaa gaasist ning ühendada end lahti ka Venemaa elektrivõrgust.

Teemad on enamat kui strateegilised narratiivid. Küll aga saab neid võrrelda, sest kui narratiivid on võimu rakendamise vahendid, mille abil poliitilised toimijad (nt riiklikud institutsioonid) konstrueerivad ühist tähendust, millega võidakse raamida teatud kogukonna tajumisviise, uskumusi ning käitumismustreid (Lepik, 2008, viidatud Ventsel et al., 2018), siis üks teema koondab enda alla erinevaid narratiive. Strateegilise kommunikatsiooni eesmärk on paika panna teemad, mida valitsus soovib oma tegude ja sõnadega prioritseerida ning teemade abil vormitakse narratiivid (Heap et al., 2021).

1.5 Uurimisobjekt

Pressiteade

Bakalaureusetöö teoreetilise osa peatükis on välja toodud, et huvirühmadega suhtlemine on üks olulisemaid strateegiaid, millega kriisiolukorras taastada usaldus ja kindlustunne organisatsiooni suhtes (Coombs, 2007). Üks vahend, millega avalikkusega suhelda on pressiteade.

Pressiteade on olnud suhtekorralduse teoorias ja praktikas erilisel kohal. Seda peetakse oluliseks vahendiks alates pressiteate sünnist 20. sajandi alguses. Kuigi eelnevalt välja toodud teooria osas tuleks kriisi- ja riskikommunikatsioonis eelkõige pöörata tähelepanu kahe-suunalisele kommunikatsioonile, siis pressiteate näol on tegemist ühesuunalise kommunikatsiooniga. Seega võib järeldada, et pressiteate peamine funktsioon on just info edastamine.

Catenaccio (2008) järgi peaks alati olema sihtrühmale selge, et pressiteated on ennekõike selle organisatsiooni huvides, kes teate väljastas. Kui arvestada, et valitsuse pressiteated avalduvad just nende kodulehel, siis ei ole sihtrühmal sellest arusaamiseks probleeme.

Lisaks sellele, et pressiteated aitavad levitada teavet, aitavad nad ka hoida organisatsioonil kontrolli selle üle, kuidas neist räägitakse. See on eriti oluline just kriisiolukordades, kus olud muutuvad ning pressiteadete kõneisikute ülesandeks on peamiselt ainult strateegilise sõnumi edasi viimine sihtrühmani (Gilpin, 2008).

Pressiteade peab meediauuriija Tiit Hennoste (2001) järgi andma vastused küele uudisküsimusele: kes, kellele, kellega, mis, mida, kus, millal, kuidas, miks?

Uurides valitsuskommunikatsiooni Venemaa poolt alustatud sõja suhtes Ukrainas, on pressiteade valitud uurimisobjektiks just sellepärast, et Valitsuse kodulehel on pressiteade

avaldatud muutmata kujul. See tähendab, et pressiteateid analüüsid saab anda täpse ülevaate sellest, mida valitsus oma sõnumites edastas.

2 EMPIIRILISE OSA LÄHTEKOHAD

Bakalaureusetöö empiirilise osapeatükid keskenduvad uurimuse eesmärkidele, uurimisprobleemi sõnastamisele, valimi moodustamisele ja analüüsimeetodi kirjeldamisele.

2.1 Uurimuse eesmärk ja uurimisprobleem

Uurimistöö eesmärk on analüüsida Valitsuse poolt edastatud sõnumeid ühe aasta jooksul, mis keskendusid sõja ja julgeoleku temaatikale. Lisaks on oluline eesmärk välja tuua peamised pressiteadetes esinenud kõneisikud, sõnumite muutus ajas ning analüüsida valitsuse poolt esile toodud tegutsemist.

Töö autor analüüsib valitsuse poolt edastatud pressiteadetes esinenud sõnumeid, esile toodud tegutsemisviisi, kõneisikute kasutamist ning annab vastuse küsimusele, millistele teemadele keskendus valitsus sõja ja julgeolekuga seotud pressiteadetes.

Uurimisprobleemi lahendamiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

- Millised olid peamised teemad, mis kerkisid sõja ja julgeolekuga kerkisid valitsuse poolt esitatud sõnumites esile?
- Milliseid julgeoleku ja sõjaga seotud sõnumeid edastas valitsus?
- Kes olid peamised sõnumi levitajad? (tegelased)
- Kuidas muutusid Eesti valitsuskommunikatsioonis esitatud sõnumid ühe aasta jooksul? (19.01.2022-12.01.2023)

Eesmärgi saavutamiseks püstitan järgmised uurimisülesanded:

- Analüüsida valitsuse poolt avaldatud pressiteateid, mis sisaldavad märksõnu “sõda” ja “julgeolek”.
- Analüüsida pressiteadetes esile toodud sõnumeid, mida valitsus edastas.
- Analüüsida, kes olid peamised sõnumi kõneisikud.

- Analüüsida teemade muutust ajas.

Uurimusküsimustele vastuste leidmiseks on bakalaureusetöös kasutatud pressiteadete analüüsiks kvalitatiivset kontentanalüüsi. Töö autori arvates on see parim võimalik viis mõista pressiteadetes levinud sõnumite sisu ning seda, millist tegutsemist valitsus pressiteadetes esile tõstis. Samuti annab see ülevaate, millistele strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidele valitsus oma sõnumeid edastades keskendus ning kuidas need ajas muutusid.

2.2 Kvalitatiivne sisuanalüüs

Kvalitatiivset sisuanalüüsi tutvustas maailmale Siegfried Kracauer, kes tõi välja, et kvalitatiivse sisuanalüüsi eeliseks on asjaolu, et antud meetod ei piirdu erinevalt kvantitatiivse kontentanalüüsiga võrreldes pelgalt manifestse sisu ja tekstis esinevate märksõnade loendamise (Schreier, 2014).

Kvalitatiivsele uurimusele on tüüpiline, et andmete kogumisel kasutatakse vahendeid, millega pääsevad esile just uuritavate (Hirsärvi, Remes, Sajavaara, 2005). Selliseks meetodiks sobivad pressiteated, sest just need on valitsuse ametlikud häälekandjad.

Kvalitatiivne sisuanalüüs annab võimaluse tagada terviklikuma pildi tekstis esitatud sõnumitest ning võimaldab keskenduda teksti peamistele, tõenäolise vastuvõtu seisukohast olulistele tähendustele (Kalmus, 2015). Laherand (2008) toob välja, et sisuanalüüsi kasutatakse siis, kui soovitakse midagi kirjeldada näiteks juhul, kui huvipakkuva nähtuse kohta ei ole piisavalt teooriaid või uurimisandmeid. Kategooriad ja nende nimed püütakse leida andmetest. (Laherand, 2008). Lisaks annab kvalitatiivne kontentanalüüs võimaluse läheneda nii induktiivselt kui ka deduktiivselt kategooriate määramisel (Mayring, 2000). Kui deduktiivne lähenemine võib tekitada olukorra, kus uurija jääb liialt toetuma teooriale, siis induktiivse lähenemise lisanime võimaldab uurijal olla avatud uutele ilmingutele (Kalmus, 2015).

2.3 Valim

Bakalaureusetöö valimi moodustavad valitsuse kodulehel avaldatud pressiteated, mis sisaldasid märksõna "sõda" või "julgeolek". Töö autor otsustas uurida just valitsuse kodulehel avaldatud pressiteateid tulenes sellest, et sealsed pressiteated on esitatud muutmata kujul ehk neid ei ole toimetatud online väljaannete poolt. Valimi moodustati eesmärgipäraselt ehk objektid üldkogumisse valiti selle alusel, et need sisaldasid eelnimetatud märksõnu. Üldvalimisse kuulusid kõik pressiteated, mis tulid otsingumootorist välja eelnevalt nimetatud märksõnade põhjal ajavahemikus 19.01.2022-19.01.2023. Antud kuupäeva vahemiku valis töö autor just seetõttu, et just 19. jaanuaril tegi peaminister Kaja Kallas oma esmase avaliku pöördumise muutunud julgeolekuolukorrast. Esmalt uuriti pressiteateid, mis tulid välja märksõnaga "julgeolek" ning lisati need vastavalt MS Exceli tabelisse. Seejärel sisestati otsingusse märksõna "sõda" ning lisati teated, mis ei kordunud. Lõplikust valimist otsustas töö autor jätta välja pressiteated, mis keskendusid sündmusele, kus peaminister reisis teise riiki või ajakirjanike akrediteerimisega seotud teated. Kokku moodustas lõpliku valimi 134 pressiteadet.

Pärast valimi moodustamist lisati kõik sinna kuuluvad artiklis MS Exceli tabelisse. Töö autor alustas kodeerimistabeli- ja juhendi loomist uuritava materjaliga tutvumisest. Igale pressiteatele, mis kuulus lõplikusse valimisse määrati järjekorranumber, mida hiljem analüüsi lihtsustamiseks kasutati. Järjekorranumbrid jagunesid 1-134 vastavalt pressiteadete arvule. Lisaks kirjutati välja ka artikli ilmumise täpne kuupäev ja lisati pressiteate link MS Excel tabelisse, et välistada ühe pressiteate korduvat esinemist analüüsis.

Pressiteadete lugemise käigus kirjutas töö autor ülesse erinevad märksõnad ja teemad, millele tähelepanu pöörata. Kvalitatiivses kontentanalüüsiks on kodeerimisjuhend kõige alus, seega tuli kodeerimisjuhendit korduvalt ka täiendada.

Kvalitatiivse kontentanalüüsi analüüsiüksuseks oli üks pressiteade. Järgnevas etapis jaotas töö autor teemad vastavalt kategooriatesse kasutades nii induktiivset kui ka deduktiivset lähenemist.

- Tabel koosnes kaheksast kategooriast
- Pressiteate järjekorranumber
- Pressiteate kuu
- Pressiteate peategelane ehk kõneisik
- Pressiteate eesmärk tulenevalt strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidest
- Mida täpsemalt räägiti?
- Ohutaseme edastamine
- Esile toodud tegutsemine
- Pressiteate strateegiline sõnum

Kuna pressiteadete analüüsimiseks soovis töö autor määrata ära ajaliselt nii enne Venemaa agressiooni Ukrainas kui ka pärast seda, siis jagunes veebruari kuu kaheks. Nii jaotati see veebruariks enne sõda ja veebruar alates 24.veebruarist.

Pressiteate peategelane määrati vastavalt sellele, kelle tsitaat esines pressiteates esimesena. Kui tegelane puudus, märkis autor vastavalt kodeerimistabelis 0.

Pressiteate peateema tulenes teooriast, kus julgeolekupoliitika alustes määratakse ära peamised eesmärgid, millele riik oma tegevuses keskenduma peab. Need jagunesid vastavalt ühiskonna sidusus ja riigi kerksus, majandusjulgeolek, julgeolek riigis, sõjaline kaitse ja rahvusvaheline tegevus ning koostöö, muu.

Selgitamaks välja, millest täpsemalt valitsus pressiteadete sõnumitega edastas, koostas töö autor teemade alla järgmised alamkategooriad:

- sisejulgeolek, kui pressiteade rääkis ühiskonda lõhestava tegevuse keelamisest, vähendamisest või kõrvaldamisest; piirikontrolli kehtestamisest, lõpetamisest; elanikkonna teadlikkuse tõstmisest või riigi üleüldisest valmisolekust; pressiteates sisejulgeolekust ei räägitud.

- majandus - pressiteade sisaldas infot majandusliku sõltuvuse vähendamisest, varude kasutuselevõttust, lisaelarve vastuvõtmisest või investeerimisest; majandusest ei räägitud.
- sõjaline kaitse Eestis - Eesti kaitsevõime ja kaitsevägi ning selle tugevdamine; NATO kohalolek; teiste rahvusvaheliste organisatsioonide olulisus Eesti kaitses; Eesti sõjalisest kaitses ei räägitud.
- Rahvusvaheline koostöö - NATO idatiiva heidutushoiaku tugevdamine; Euroopa Liidu ja Euroopa komisjoni roll Venemaa peatamises ja Ukraina toetamises; läbirääkimised teiste riikidega koostööks (va NATO kaitsega seotud); Rahvusvahelisest koostööst ei räägitud.
- Sanktsioonid - valmistame ette sanktsiooni; kehtestati sanktsioon; peame tugevdama sanktsioone; seadusemuudatus; sanktsioonidest ei räägitud.
- Ukraina - Ukraina põgenikud Eestis; Ukraina igakülgne toetamine; abi Ukrainale peab kasvama; reisiinfo; muu; Ukrainast ei räägitud.
- Venemaa - Venemaa koondab vägesid; sõjakurjategijad tuleb vastutusele võtta; mõistame Venemaa hukka; isoleerime Venemaa; Venemaa on oht tervele Euroopale; Venemaa testib teisi riike; Venemaa kasutab propagandat provotseerimiseks ja pingete tekitamiseks; Venemaa kasutab energiat relvana; Venemaast ei räägitud.
- Valgevene - Valgevene kui Venemaa liitlane; Valgevenest ei räägitud
- Valeinfo - suunati tähelepane valeinfo peatamisele; valeinfost ei räägitud

Pressiteates esile toodud tegutsemine

Pressiteates esile toodud tegutsemise jaotas töö autor nelja erinevasse kategooriasse, mis jagunesid nii valmisolekuks, ühtsuseks, toetuseks kui ka eeskujuks olemiseks.

Tabel 2. Pressiteadetes välja toodud tegutsemise kodeerimisjuhend

Teema	Selgitus	Näide pressiteatest
Valmisolek	Pressiteates suunati tähelepanu kriisiga kaasnevale mõjule ning valmisolekut kindlustamaks Eesti julgeolek.	"Peame ühiskonnana olema valmis nii sõjapõgenike vooluks, energiakriisi süvenemiseks, küberrünneteks kui ka laiemaks majanduslikuks ja sotsiaalseks mõjuks."
Ühtsus	Pressiteates suunati tähelepanu ühiskonna koos püsimisele; Euroopa liidrite ühtsusele; NATO ühtsusele;	"On tähtis, et püsiksime ühiskonnana koos. Eestis elavaid inimesi seob hoolimata erinevast minevikust ühine tulevik"; "Lääneriikide ühtsus Venemaa agressioonile vastamisel on tulnud Putinile halva üllatusena."
Toetus	Pressiteated suunati tähelepanu Ukraina sõjapõgenike toetamisele; Ukraina toetamisele sõjas agressori vastu	"Peame aitama Ukrainal see sõda võita ja rünnak seljatada. Seni, kuni sõda Ukrainas ei ole lõppenud, pole vaba maailm teinud Ukraina aitamiseks piisavalt."
Eeskujud	Pressiteates toodi välja Eesti tegevusi Ukraina toetusel; keskenduti sellele, mida soovitakse Euroopa Liidule ettepanekuna teha seoses Venemaa agressiooni peatamisega; keskenduti sanktsioonides kinnipidamise tähtsusele	"Meie põhimõtted välispoliitikas ja kodumaal peavad olema kooskõlas - ei saa lubada lünki ega ebakõlasid."

Samuti soovis töö autor välja selgitada, kuidas jagunesid pressiteadetes esinenud sõnumid lähtuvalt strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidele. Selleks koostas kategooriad vastavalt teooriast tulenevatele temadele: julgeolekupoliitikale toetuse tagamine; avalikkuse julgeolekuolukorrast teadlikkuse hoidmine ja paanika vältimine; vaenuliku mõjutustegevuse neutraliseerimine ning valeinfo paljastamine ja selle leviku takistamine.

Kodeerimistabelisse lisati ka pressiteates esinenud või mitte esinenud ohutaseme sõnumi edastamise. Moodustati kategooria, kus pressiteates kas mainiti ohutaset riigis; kirjeldati, et olukord on pingeline/kriitiline; ohutaset ei mainitud.

Pressiteate peamised sõnumid toob töö autor välja uurimistöö tulemuste osas.

2.4 Meetodi võimalikud piirangud

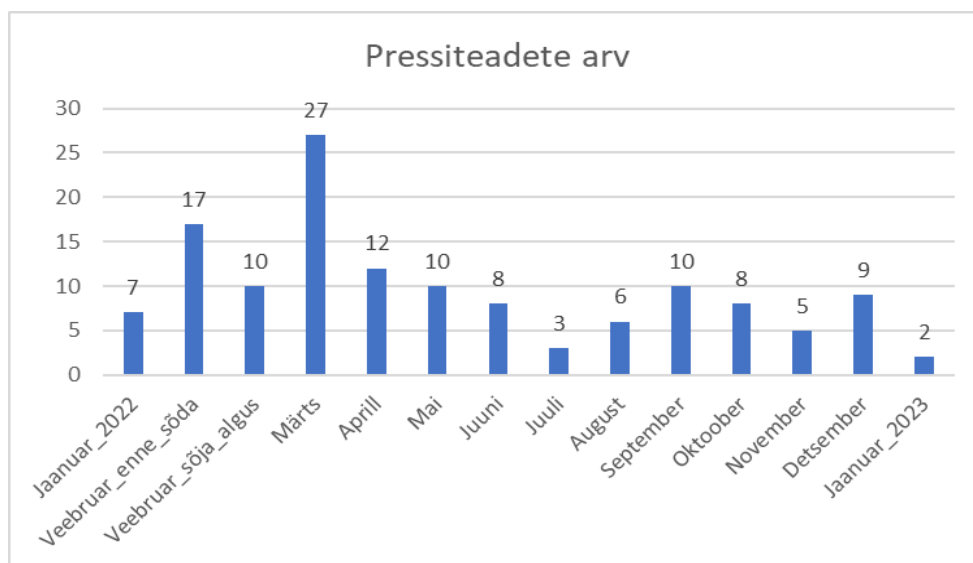
Kvalitatiivse analüüsimeetodi ühe suurema nõrkusena on osutatud selle subjektiivsusele, mida ei ole võimalik lõpuni elimineerida. Arvestada tuleb ka sellega, et standardiseeritud kvalitatiivne kontentanalüüs ei tarvitse olla maksimaalselt objektiivne ainuüksi põhjusel, et suurte tekstihulkade läbitöötamisel võib kodeerija teha kodeerimisotsustusi kiirustades ja esmamuljele tuginedes. (Kalmus, 2015).

3 EMPIIRILINE UURING

Bakalaureusetöö käigus analüüsiti 134 pressiteadet, mis ilmusid ajavahemikul 19. jaanuar 2022 kuni 19. 2023. valitsuse veebilehel. Töö empiirilises osas esitatakse kvalitatiivse kontentanalüüsi meetodil saadud tulemusi neljas alapeatükis.

Pressiteadete arv

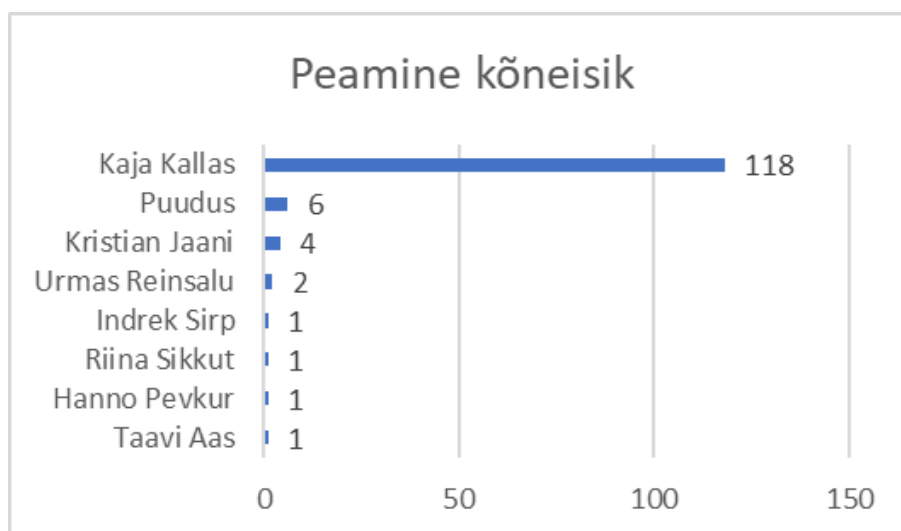
Kõige rohkem pressiteateid ilmus 2022. aasta veebruaris ja märtsis. Teatud passiivsust on märgata juulis, mil valitsus aktiivselt sõnumeid ei kommunikeerinud ning aktiivsus taastus septembris.

Joonis 1. Avaldatud pressiteated perioodil 19. jaanuar 2022 kuni 19. jaanuar 2023

3.1 Peamised kõneisikud

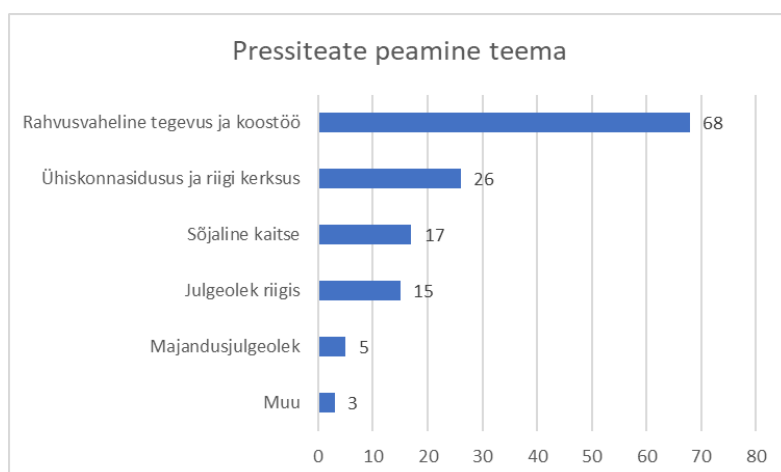
Peamise kõneisikuna esines valitsuse pressiteadetes ülekaalukalt peaminister Kaja Kallas. Teiste seas tõusid esile veel Kristian Jaani, kes oli analüüsitava perioodi algusest kuni 3. juunini siseminister. Lisaks ka Urmas Reinsalu, kes astus välisministri positsioonile 18. juulil 2022. aastal. Kõneisikuna esines pressiteates ka Riina Sikkut, kes oli majandus- ja taristuminister alates 18. juulist 2022. aastast. Teiste seas veel Taavi Aas (majandus- ja taristuminister kuni 3. juuni 2022), Indrek Sirp (Riigikantselei julgeoleku ja riigikaitse koordinatsioonidirektor) ja Hanno Pevkur (kaitseminister alates 18. juuli, 2022). Kuuel korral puudus pressiteates kõneisik. Töö autori arvates selgitab Kaja Kallase domineerimist kõneisikuna eelkõige põhjus, et ta oli antud ajavahemikul valitsuses peaminister.

Joonis 2. Avaldatud pressiteadetes ilmunud kõneisikute jagunemine

3.2 Pressiteadetes esinenud peamised teemad

Pressiteates esinenud teemadest keskenduti ülekaalukalt rahvusvahelisele tegevusele ja koostööle. Teemade sisule keskendub töö autor järgnevas alapeatükis.

Joonis 3. Pressiteadetes esinenud teemade jaotus

Rahvusvaheline tegevus ja koostöö

Rahvusvahelise tegevuse ja koostöö all edastati pressiteateid NATO idatiiva tugevdamisest, näiteks valmistati põhjalikult ette Eestile soosivat otsust Madridi tippkohtumiseks või arutati pärast NATO tippkohtumist seda, kuidas vastuvõetud otsuseid ellu viia.

„Oluline on NATO idatiiva jätkuv tugevdamine – siin on liitlastel oluline roll. Ootame hispaanlasi taas Ämarisse, aga teeme ka ise enam.“ märkis Kallas. (25.01.2022)

„Vene vägede ja rakettide koondumine Valgevenes on aga tekitanud Läänemere regiooni julgeolekupilti muutuse. NATO kaitse- ja heidutushoiak Eestis, Lätis ning Leedus vajab veelgi tugevdamist. Ootame siia rohkem Ameerika vägesid,“ rõhutas ta.” (18.02.2022)

Rõhutati ka koostöö tähtsust teiste riikidega nii Euroopa julgeoleku tagamisel kui ka Venemaa agressiooni peatamisel.

“Muutunud julgeolekuolukorras peame senisest enam tegema koostööd ja toetama neid riike, kes meiega jagavad samu väärtusi ja arusaamu inimeste heaolu kasvule suunatud Euroopast,“ (6.12.2022)

“Kohtumine keskendus julgeoleku tugevdamisele Läänemeres, Põhja-Atlandil ja Kaug-Põhjas. Kallase sõnul kinnitab möödunud aasta JEF-i tähtsust.../ Ühendkuningriigi juhtroll ja seotus Läänemere sõjalise kaitsega on siin Eesti jaoks võtmetähtsusega,“ ütles peaminister.” (19.12.2022)

Juhiti tähelepanu sellele, milline on Eesti roll rahvusvahelisel areenil ning mida Eesti on Euroopas teinud. Välja toodi nii Euroopa Liidu kui ka Euroopa Komisjoni roll Venemaa sõjalise agressiooni peatamiseks. Sinna hulka kuulusid ka sanktsioonide kehtestamised.

“Juhime sellele lüngale tähelepanu ka rahvusvaheliselt - Eesti teeb ettepaneku, et sellele kaubagrupidale kehtestataks sanktsioon kogu Euroopa Liidus ning tõstatan selle küsimuse ka homme toimuval Balti peaministrite kohtumisel.“ (03.02.2022)

“Peaminister rõhutas, et Euroopa Liit peab olema valmis sanktsioonid kohe rakendama, kui selleks vajadus tekib.“ (12.02.2022)

Ühiskonna sidusus ja riigi kerksus

Kuivõrd ühiskonna sidusus ja riigi valmisolek on kriisiolukorras väga oluline, keskenduti neile teemadele pressiteadetes ilmestamiseks elanikkonna valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks.

“Rünnak Ukrainale mõjub inimlikult väga raskelt. Ees seisavad väga pingelised ajad ja on äärmiselt oluline, et me ise siseriiklikult ei tekita poliitilisi pingeid juurde. Poliitikute

käitumine mõjutab ka inimeste meeleolu ja turvatunnet. Meie kohustus on tagada Eesti inimestele stabiilne ja tasakaalus keskkond ning meie vastutus on jääda rahulikuks ja vältida asjatuid lisapingeid ühiskonnas,“ ütles peaminister Kaja Kallas.” (25.02.2022).

Lisaks toodi välja riigi valmisolekut võtta vastu sõjapõgenikke ning tagada elutähtsate teenuste tagamine kriisiolekus.

“Samuti peame suutma tagada avalike teenuste, sealhulgas tervishoiuteenuste sujuva toimimise nii eestimaalastele kui ka siia värskelt saabunud suurele hulgale põgenikele. See on meie kohalikele omavalitsustele, riigile ja ühiskonnale väga suur väljakutse,“ lausus peaminister Kallas.” (21.03.2022)

Tähelepanu suunati ka ühiskonna arusaamale ühistest väärtustest, mis Eesti elanikke ühendavad.

„Sõltumata sellest, et meil on erinev arusaam minevikust, on meil ühine tulevik. Sellele peamegi keskenduma. Meil on palju ühiseid huvisid ja vajadusi, sealhulgas inimeste toimetuleku tagamine ja julgeolek. Eesti on meie kõigi kodu. Seetõttu ei tohi me lasta end õõnestada välismaisel propagandal ega provotseerida pingete tekitamiseks,“ rõhutas Kallas. (08.08.2022)

Sõjaline kaitse

Sõjalise kaitse kontekstis edastas valitsus oma sõnumites eelkõige teavet riigikaitse tugevdamisest.

“Tänavune kaitse-eelarve on ajalooliselt Eesti suurim, moodustades 2,3 protsenti SKP-st, kuid et pinged meie piirkonnas on kasvanud erakordselt suureks, pidasime valitsusega üksmeelselt vajalikuks suunata laia riigikaitsele lähiaastatel erakorraliselt täiendavalt üle 380 miljoni euro, et suudaksime tegutseda kiiremal ja tõhusamalt nii sõjaliste kui ka hübriidohtude vastu.“ Peaminister rõhutas, et valitsuse julgeolekualased otsused on määrgilise

tähendusega: „Need sammud on signaaliks kõigile teistele, et võtame oma julgeolekut tõsiselt ja oleme valmis sõnade kõrval ka tegudeks.“ (20.01.2022)

“/./Koo 380 miljoni euroga, mille jaanuaris erakorraliselt riigikaitsele eraldasime, tõstab see Eesti kaitsekulutuste taseme järgmisel neljal aastal keskmiselt 2,5 protsendini SKP-st. See on ajalooline otsus,“ ütles Kallas. ” (24.03.2022)

Rõhutati ka kaitseväge olulisust ning õppuste rolli tähtsust Eesti kaitsevõimes.

„Eestile puudub praegu vahetu sõjaline oht. Me peame aga valmistuma Eestit kaitsma ning seda õppustel harjutama just rahuajal. Me kõik saame oma igapäevaste toimetustega rahulikult edasi minna teades, et Eestit kaitsevad meie oma kaitsejõud ning liitlased NATO-s ja Euroopa Liidus,“ selgitas Kallas. (26.09.2022)

Julgeolek riigis

Sisejulgeolekut kirjeldavad pressiteated olid seotud ohutaseme edastamise või siseriiklikule olukorrale tähelepanu pööramisele. **Sisejulgeolekuga** seotud pressiteadetes suunas valitsus tähelepanu ühiskonda lõhestava tegevuse keelamisele, vähendamisele või kõrvaldamisele. Augustis kajastati teemat just sõjamonumentide teisaldamise kontekstis.

„Arvestades, kui kiiresti kasvavad Narvas pinged ja segadus mälestusmärkide ümber, peame avaliku korra ja sisejulgeoleku tagamiseks tegutsema kiiresti. Seetõttu võtsime valitsuses vastu otsuse teisaldada kohapeal kunagise võõrvõimu sõjamonumendid, et need ei jõuaks ühiskonnas veelgi rohkem koondada vaenu ega rebida lahti vanu haavu.“ (16.08.2022)

Samuti esinesid sõnumid piirikontrolli kehtestamise vajalikkusest, et tagada sisejulgeolek.

„Valitsus kiitis heaks siseministeriumi esitatud eelnõu riigipiiri seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmiseks. Eelnõu seadusena jõustumisel saab riik paremini tõrjuda massilist sisserännet hädaolukorras/.../ „Riigipiiri seaduse muutmine on vajalik, et politsei

saaks teha oma tööd ka sellistes olukordades, kus välismaalasi kasutatakse relvana hübriidrünnaku korraldamisel, nagu nägime seda Valgevene ja Euroopa Liidu piiridel,“ (05.04.2022)

Elanikkonna teadlikkuse tõstmisele suunati tähelepanu nii enne sõda kui ka sügisel, suurendamaks elanikkonna valmisolekut võimalikuks elektrikatkestuseks.

„Kuigi Eesti on erakorraliseks desünkroniseerimiseks Venemaa elektrisüsteemist valmistunud juba aastaid, võib siiski tekkida ajutisi probleeme elektrivarustusega. Tark on olla võimalikeks elektrikatkestusteks valmis kõigil – nii riigiasutustel, ettevõtetel kui igal inimesel. Julgustan läbi mõtlema, kuidas elektrikatkestuse korral toime tulla. Juhised on olemas ka kodulehel olevalmis.ee.“ (22.09.2022)

Samuti suunati tähelepanu riigi üldisele valmisolekule sõjaga kaasnevaks.

„Kallas tõi välja, et riik töötab Eesti energiajulgeoleku tagamiseks mitmel erineval suunal: varustuskindluse tagamine, energiaallikate mitmekesistamine, roheenergiale üleminek.“ (03.10.2022)

„Peaminister Kaja Kallase sõnul valmistub riik pidevalt erinevateks ohustenaariumiteks, praegu on teravalt päevakorras elektrivarustusega seonduv.“ (01.12.2022)

„Taolistel puhkudel peavad valmistuma nii riigi, omavalitsuste kui ka erasektori organisatsioonid ja muidugi on vajalik iga inimese valmisolek,“ märkis Jaani. „Samuti on tähtis vabatahtlik panus – selline abi on väga oluline ja kõigil tasub mõelda, millises valdkonnas saaksid nemad aidata.“ (03.02.2022)

“Kinnitan kõigile Eesti inimestele, et Eesti julgeolek on kaitstud ja otsesest sõjalist ohtu meile ei ole.” (24.02.2022)

„Eesti peamine siseriiklik mure on praegu sisejulgeolek, mis on meil kõigil ühine. Seega eraldame riigikaitse tugevdamisel ka erakorraliselt 86 miljonit siseturvalisuse jaoks. Keegi ei soovi sõda oma koju ja me peame tegema kõik, et see nii jääks.” (24.03.2022)

„Intsident toimus, kuna Ukrainas käib sõda ja selle sõja alustaja on Venemaa,” ütles peaminister Kaja Kallas. Peaminister rõhutas, et Eesti julgeolekuolukord muutunud ei ole. „On oluline meeles pidada, et meie piiri taga ei käi aktiivset sõjategevust ja Eestile otsest sõjalist ohtu ei ole.“ (16.11.2022)

Majandusjulgeolek

Majandusjulgeolekuga seotud pressiteadetes kajastati peamise teemana majandusliku sõltuvuse vähendamist Venemaast.

„Rohepöörde vajalikkusest on räägitud pikalt, kuid Putini režiimi sõda Ukraina vastu on võtnud ilmselt ka viimastelt kahtlejatelt küsimused, miks on rohepöörde elluviimine oluline. Peame lõpetama energiasõltuvuse Venemaast, vähendama tarneahelates tõrkeid, mis teevad ettevõtted haavatavaks, ning kindlustama meie majanduse ja töökohtade vastupidavuse muutavas maailmas.” (18.03.2022)

„Paraku ei toimi senine turukorraldus uues olukorras, kus energiahinnad on ülikõrged, sest Venemaa kasutab energiat relvana ning manipuleerib energiaturge. Seetõttu otsustasime valitsusega, et Eesti on valmis toetama ajutist sekkumist Euroopa Liidu elektriturule, et vähendada Venemaa sõja mõju inimestele ja ettevõtetele.” (08.09.2022)

„Peame võimalikult kiiresti lõpetama gaasi ostmise Putini režiimilt, mis kasutab seda raha sõjas Ukraina vastu,“ ütles peaminister Kaja Kallas. “ (07.04.2022)

„Venemaa kasutab maagaasi jätkuvalt majandusliku relvana ning me peame muutunud oludega paratamatult kohanema. Vajame eelolevaks talveks kindlustunnet, et suudame tagada

maagaasi olemasolu kogu kütteperioodi vältel, mistõttu rajavad eraettevõtted ja Elering praegu Paldiskisse veeldatud maagaasi vastuvõtuvõimekust. “ (28.07.2022)

Samuti põhjendati lisaeelarve vajalikkust julgeoleku tugevdamiseks.

“Venemaa alustatud Ukraina sõja tagajärjed puudutavad ka Eestit ja meie inimesi. Seetõttu tegime sõjaaja lisaeelarve, mis teeb Eestit tugevamaks.” (19.04.2022)

„Venemaa alustatud Ukraina sõja tagajärjed puudutavad ka Eestit ja meie inimesi. Seetõttu tegime sõjaaja lisaeelarve, mis teeb Eestit tugevamaks. Samuti aitame lisaeelarvega Eesti inimestel mitme kriisi koosmõjul tekkivate tagasilöökidega paremini toime tulla,“ ütles peaminister Kaja Kallas. “ (19.04.2022)

Muude teemade all edastas valitsus sõnumeid seoses Ukraina põgenike piiriületamise reeglitega seoses koroonaviiruse tingimustega või kommunikeeriti usaldusküsimus riigikogus.

3.3 Pressiteadete täpsem sisu

Selgitamaks välja täpsemalt pressiteadete sisu, määras töö autor sisuanalüüsis alamkategoriad, mis jagunesid vastavalt sisejulgeolek, majandus, sõjaline kaitse Eestis, rahvusvaheline koostöö, sanktsioonid, Ukraina, Venemaa, Valgevene, valeinfo. Kuivõrd majandusest, rahvusvahelisest koostööst ning sõjalisest kaitsest andis autor ülevaate juba eelmises peatükis, keskendutakse nüüd ülejäänud teemadele.

Sanktsioonid

Sanktsioonidest kajastati peamiselt nende ettevalmistust, kehtestamist ja tugevdamise vajadust.

„Samuti rõhutas Kallas, et Euroopa Liit ei saa vaikides vaadata pealt Ukraina riigi ja rahva hävitamist. „Vajame kiireid otsuseid. Järgmine sanktsioonipakett peab katma naftat ja gaasi. Ostjatena on Euroopal mõjuvõim,“ ütles Kallas.“ (25.04.2022)

„Kuni Ukraina pole sõda võitnud, pole sanktsioonid olnud piisavad,“ ütles Kallas. Peaminister Kallase sõnul on tulemas uued ELi sanktsioonid, nende seas ka Eesti poolt tehtud ettepanekud, kuid peame kiiresti edasi liikuma tõsiste energiasanktsioonidega. „Teame, et lõviosa Venemaa sõjamasina rahastusest tuleb nafta ja gaasi müügist ning just seda valdkonda peame sanktsioonidega halvama,” tõdes ta.“ (06.04.2022)

Samuti edastati konkreetne sõnum sellest, et Venemaa agressiooni ja Putinit õigustavad artistid ei ole Eestisse oodatud.

„Sõjas on kõik mustvalge. On üks riik, kes on läinud teisele riigile kallale. On Putini režiim, mis tapab süütuid tsiviilelanikke. Kõik, kes seda õigustavad, asuvad mustale poolele,“ ütles peaminister Kaja Kallas.“ (21.04.2022)

Ukraina

Ukrainast rääkides keskendus valitsus peamiselt oma sõnumites Ukraina igakülgse toetamise vajadusest ning abi suurendamisest ning seda terve analüüsitava perioodi vältel.

„Meie esmane prioriteet on Ukrainale täiendavate relvade ja varustuse andmine. Ukraina vajab relvaabi, et oma linnad tagasi võita ja inimesed Venemaa okupatsiooni ning repressioonide käest vabastada,” lausus Kallas.“ (06.04.2022)

„Venemaa ei ole loobunud ambitsioonist vallutada Ukraina ja sõjaline abi Ukrainale peab kasvama. Eesti on seni andnud Ukrainale sõjalist abi ligi kolmandiku oma kaitse-eelarvest ning abistamine oli ja jääb Eesti prioriteediks,“ kinnitas peaminister. Eesti panus koos humanitaarabiga ulatub ühe protsendini Eesti sisemajanduse kogutoodangust (SKP). Peaminister Kaja Kallas kutsus liitlasi üles panustama samaväärselt ja suurendama abi Ukrainale kuni ühe protsendini SKPst.(19.12.2022)

Valitsus edastas sõnumeid ka selle kohta, et Eesti toetab Ukrainast pärit põgenikke.

„Kohalikele omavalitsustele, riigile ja ühiskonnale on sõjapõgenikele püsiva majutuskoha leidmine suur väljakutse, kuid riigi kohus on aidata ukrainlasi nii palju, kui vähegi suudame,“ lausus Kallas.“ (14.04.2022)

„Oleme täna keerulises olukorras, kus meie ühine tahe on korraldada abi Ukrainas sõja eest Eestisse põgenenud inimestele.../..“ (19.04.2022)

Alates sõja puhkemisest edastas valitsus oma sõnumites ka seisukohta Ukraina kuulumisest Euroopa Liitu. Rõhutati, et oluline on anda Ukrainale Euroopa Liidu kandidaatriigi staatus.

Peaminister Kaja Kallase sõnul on Eesti alati toetanud Ukraina liitumist Euroopa Liiduga. "Ukraina võitleb demokraatia, vabaduse ja kogu Euroopa eest. Peame saatma tugeva poliitilise signaali: Ukraina on Euroopa riik ja Euroopa Liitu teretunud. See tähendab, et Ukraina peab saama selge ja kiire ELiga liitumise perspektiivi. Eesti on valmis Ukrainat

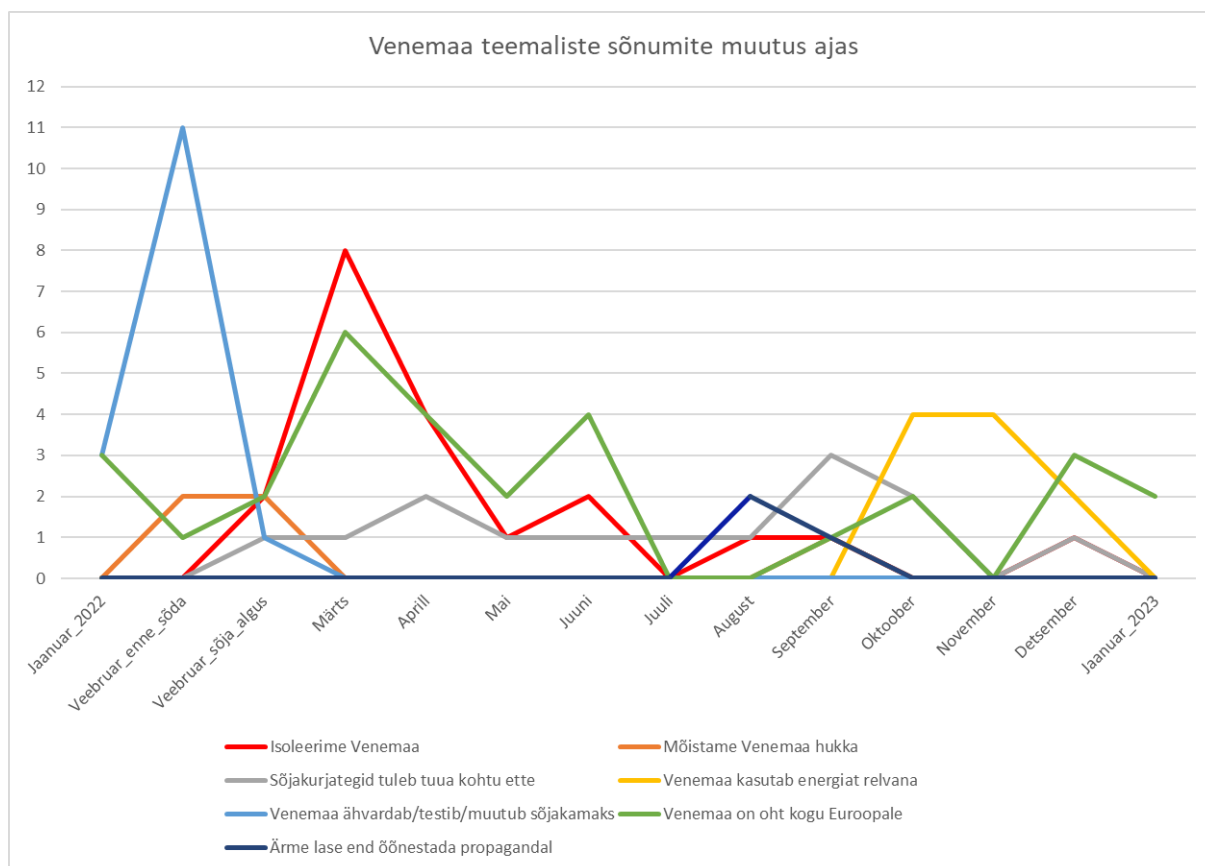
liitumise teekonnal igakülgsest aitama. Ukraina on osa Euroopast, üks meist," ütles ta. (03.03.2022)

Samuti märkis Kallas, et Ukraina võitleb euroopalike väärtuste ja Euroopasse kuulumise nimel. "Peame andma Ukrainale selge lootuse saada ELi kandidaatriigiks. Ukraina peaks saama võimaluse end selles vallas tõestada – täpselt nagu nad on seda juba teinud oma vaprusel lahinguväljal," sõnas ta. (25.05.2022)

„Eesti toetab homsel Euroopa Ülemkogul arutlusele tulevat Ukraina Euroopa Liiduga liitumise taotlust ja Euroopa Komisjoni soovitusel kandidaatriigi staatuse andmist,“ sõnas peaminister Kallas. „See on oluline verstapost Ukraina ja Euroopa Liidu jaoks, sest Ukraina võitleb nende demokraatlike väärtuste eest, millel Euroopa Liit põhineb. Kinnitasin president Zelenskõile veelkord, et Eesti toetab Ukrainat teekonnal Euroopa Liitu ja oleme valmis igati jagama oma kogemusi nende eurointegratsiooni tõhustamiseks.“ (22.06.2022)

Venemaa

Venemaa suunalised sõnumid muutusid valitsuse kommunikatsioonis läbi pressiteadete kõige selgemalt. Selle ilmestamiseks on töö autor koostanud ka joonise (Joonis 5), kust on selgelt näha Venemaale omastatud sõnumite erinevus ajas.

Joonis 4 Venemaa teemaliste sõnumite muutus ajas

Veel enne sõda esitas valitsus sõnumeid sellest, et Venemaa koondab vägesid ning ähvardab sõjalise jõu kasutamise ja Venemaa retoorika muutub üha sõjakamaks. Samaaegselt mõisteti Venemaa ka üksmeelselt hukka.

„Juba pikemat aega on teada, et Venemaa koondab oma vägesid Ukraina ümber. Seda saadavad erakordselt agressiivne retoorika ja ähvardused.“ (19.01.2022)

„Venemaa on koondanud Ukraina piiridele ja Valgevenesse piisavalt lahingvalmis relvajõudusid, et alustada ulatuslikku sõjategevust Ukraina vastu.“ (14.02.2022)

Alates 24. veebruarist sai peamiseks Venemaa suunal kõlavaks sõnumiks Venemaa isoleerimise tähtsus ning samaaegselt ka asjaolu, et Venemaa on oht kogu Euroopale. Ühes

taktis koguti toetust ka NATO idatiiva kaitsele. Rõhutati, et oluline on näidata ja veenda Venemaad, et mistahes sõjaline agressioon NATO vastu on alates esimesest hetkest määratud ebaõnnestuma.

„Venemaa vägede koondamine Ukraina piiridel ja agressiivne käitumine kogu Euroopa julgeoleku vastu sunnib meid põhjalikult valmistuma sõjategevuse suurenemisega kaasneva kriisiks,“ ütles peaminister Kaja Kallas.“ (03.02.2022)

„Venemaa laiaulatuslik agressioon on ohuks kogu maailmale ja kõigile NATO riikidele, mistõttu tuleb alata NATO konsultatsioonid liikmesriikide julgeoleku tugevdamise kohta, et rakendada täiendavad meetmed NATO liikmesriikide kaitse kindlustamiseks.“ (24.02.2022)

Eriti teravalt kommuniqueeriti NATO idatiiva tugevdamist just Venemaalt ähvardava ohu suhtes Madridi tippkohtumise eel.

NATOs mõistame Kallase sõnul Poolaga ühiselt, et muutunud julgeolekuolukorras vajab Allianssi kaitse- ja heidutushoiak kiiresti tugevdamist.„Selles osas tuleb selged ja tugevad otsused langetada juunikuisel Madridi tippkohtumisel. Arvestades, et Venemaa on agressiooni taset Euroopas tõstnud, tuleb NATOl tugevdada kaitset seal, kus seda kõige rohkem on vaja. Eelkõige just NATO idatiival.“ (13.05.2022)

Sõjakurjategijate kohtu ette toomine tuli esmasele mainimisele küll veebruaris sõja alguses, kuid sai aktuaalsemaks aprillis, mil rahvusvahelist üldsust tabas šokk Butša vabastamisel ilmsiks tulnud sõjakuritegudega. Sõjakurjateod sai märkimisväärselt rohkem kajastust ka septembris, mil Venemaa kuulutas välja, et annekteerib Ukrainale kuuluvad Luhanski, Donetsk, Hersoni ja Zaporizžja piirkonnad.

„Ta tõi esile Venemaa väljaviskamist Euroopa Nõukogust ja Rahvusvahelise Kohtu käsku Venemaal sõjategevus kohe lõpetada. „Need otsused näitavad, et agressoril ei ole meie seas kohta ning sõjakuriteod ei saa jääda karistuseeta. Putinil ei tohi tekkida karistamatuse tunnet,“ tõdes Kallas.“ (18.03.2022)

„Süütute Ukraina inimeste jõhker tapmine Venemaa poolt ei jää karistusest. Meie sõnum on ühtne: sõjakuritegude sooritajad ja planeerijad antakse kohtu alla,” ütles Kallas. Peaminister lisas, et Eesti toetab igakülgselt Ukraina prokuröri ja Rahvusvahelist Kriminaalkohust Venemaa sõjakuritegude uurimisel. „Saadame uurimist toetama ka oma eksperdid,” märkis ta. (08.04.2022)

„Peame suurendama oma toetust Ukrainale – nii sõjalist ja majanduslikku kui ka poliitilist ja moraalselt toetust. Ja me peame tagama, et ükski kuritegu ei jääks karistamata.“ (30.09.2022)

Venemaa isoleerimisele keskenduvate sõnumite edastamist alustati samuti koheselt sõja alguses.

„Kallase sõnul peame jätkama ühiseid jõupingutusi, et süvendada Venemaa poliitilist ja majanduslikku isoleerimist.“ (01.03.2022)

„Peaminister tõdes, et peame kahjuks olema valmis pikaks kriisiks ning kõige hullem seisab alles ees. „Seetõttu tuleb meil lisaks juba tehtud kiiretele ja kaalukatele otsustele astuda täiendavaid samme Putini sõjamasina peatamiseks,” ütles ta. „Meil tuleb peatada kõikide Venemaa ja ka Valgevene pankade ligipääs rahvusvaheliste maksete süsteemile SWIFT ning piirata ka krüptoraha kasutamine. Oleme sulgenud oma õhuruumi Venemaa lennukitele, järgmise sammuna peame sulgema oma sadamad,” selgitas Kallas.“ (08.03.2022)

Augustis, mil valitsus tegeles Narvas sõjamonumentide kõrvaldamisega, tuli päevakorda ka sõnum, et eestimaalased ei tohiks lasta end õõnestada Venemaa propagandal.

„Mitte keegi meist ei taha, et meie kodus saaks õhutada pingeid sõjaliselt agressiivne ja vaenulik naaber.“ (16.08.2022)

Alates septembrist ilmus Venemaa teemaliste pressiteadete sõnumite hulka ka see, et Venemaa kasutab energiat relvana.

„Venemaa kasutab energiat relvana ning teeb kõik selleks, et me enda otsuseid Ukraina toetamisel muudaksime ja võtaksime teise suuna. Me ei saa olla nii naiivsed, et astume sellesse lõksu. See tähendab muidugi, et peame tegema ettevalmistusi,“ sõnas peaminister.“ (03.10.2022)

„Venemaa kasutab energiat Euroopa suhtes relvana ja on oluliselt vähendanud gaasitarneid. Hindade alandamiseks peame vähendama ka tarbimist ja püüdma pidurdada majanduslangust,“ sõnas peaminister Kallas.“ (7.10.2022)

Märgilise sammuni jõuti selle teemaga detsembris, mil Euroopa Liidu liikmesriigid kehtestasid Venemaalt pärit naftale hinnalae.

Valgevene

Valgevenele kui Venemaa liitlasele viitas valitsus väljastatud pressiteadetes peamiselt sõja algul, mil suunati tähelepanu Valgevene rollile Venemaa aitamisele.

„Kallas tõdes, et Euroopa julgeolekuolukord on Venemaa ja teda toetava Valgevene tegude tõttu kardinaalselt muutunud ning sellest tulenevalt on vaja tugevdada kaitsekoostööd kõikides formaatides.“ (25.02.2022)

Lisaks kutsuti ka Euroopa riigijuhte ülesse Valgevenet isoleerima samadel alustel nagu Venemaad.

„Kaja Kallas tutvustas oma ametikaaslastele Eesti valitsuse 3. veebruaril vastu võetud otsust kehtestada täiendav riiklik sanktsioon Valgevenest pärit mineraalõliledele ehk kaubagrupid 2707. /.../ kui sanktsioonide režiimis on lüngad, peab neid täitma ka kogu Euroopa Liidu tasandil.“ (05.02.2022)

Valeinfo

Kuivõrd üks strateegilise kommunikatsiooni eesmärk on valeinfo paljastamine ja selle leviku takistamine, siis analüüsi käigus selgus, et valitsus kasutas seda oma ametlikes pressiteadetes väga minimaalsel määral. Sel juhul võib töö autori arvates arvata, et kriisi korral intensiivistunud inforünnakus oli Eesti alati samm ees ning ei tegelenud reageerimisega vaid võttis proaktiivse suuna ning esitles sõnumeid enne kui valeinfo levima jõudis hakata.

Valeinfo temaatikat kajastatakse pressiteadetes kõigest kahel korral (kogu 134 pressiteate hulgas). Ühel juhul oli tegemist Balti peaministrite ühisavaldusega Twitteri, Google, YouTube ja Facebooki juhtkondadele, kus suunati tähelepanu, et Venemaa valitsuse massilise desinformatsioonikampaania peatamisel on veebiplatvormidel väga suur roll.

„Venemaa valitsus on käivitanud ka massilise desinformatsioonikampaania, et õigustada maailma ja oma inimeste ees sõjalist agressiooni ja varjata selle käigus toime pandud kuritegusid. Kuigi veebiplatvormid on teinud suuri jõupingutusi, et tegeleda Vene valitsuse enneolematu rünnakuga tõe vastu, pole see piisav./.../Veebihiiglaste kutsutakse üles keelama Venemaa ja Valgevene riigi kontrolli all olevate meediakanalite tegevust oma platvormidel, et propagandakanalid ei saaks kasutada neid rahvusvahelistest piirangutest kõrvalehoidmiseks.“ (28.02.2022)

Teisel juhul edastati sõnum seoses lisaraha eraldamine ERRi vene- ja inglisekeelse suuna toetamiseks.

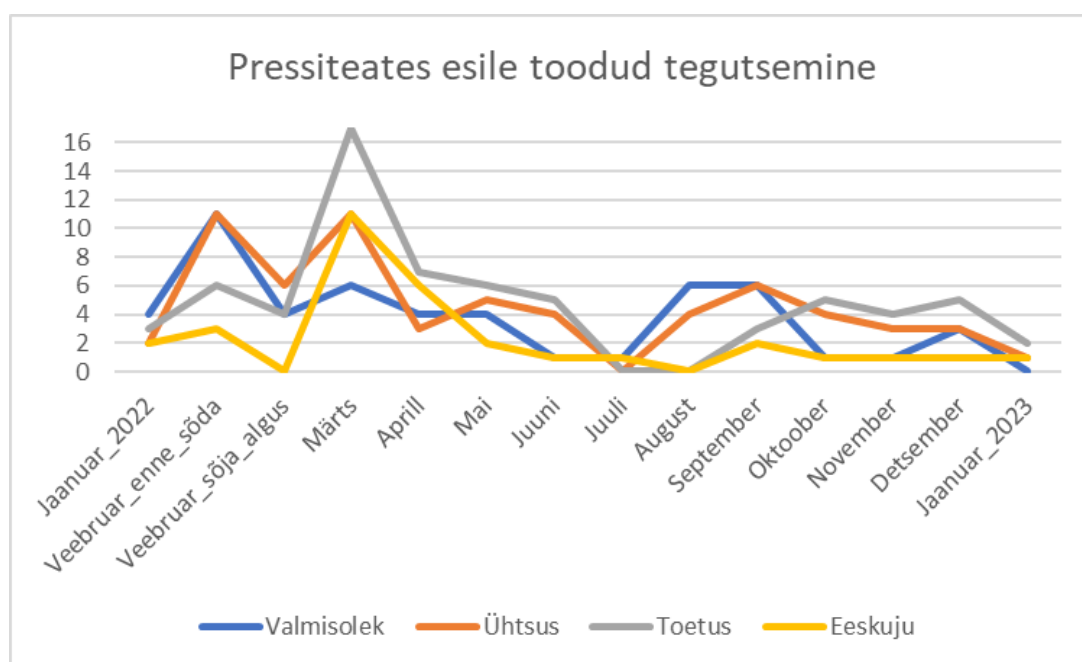
„Täiendav rahastus on suunatud Eesti mitmekeelse inforuumi arendamiseks, et kõik Eestis elavad rahvusrihmad saaksid ajakirjanduslikult sõltumatut infot.“ (25.02.2022)

Töö autor peab olulise punktina välja tuua, et valeinfo peatamisele keskenduti ajal, mil Ukraina kriis oli juba alanud, mitte sellele eelnenud ajal, näiteks jaanuaris või veebruaris enne sõda.

3.4 Esile toodud tegutsemine

Töö autor on viidanud bakalaureusetöö teoreetilises osas riski- ja kriisikommunikatsiooni uurijale Covellole (2021), kes on välja töötanud vaimse müra mudeli. See tähendab, et keerulistes olukordades, kus sihtrühmal on kõrgem stressi ja ärevuse tase, valitseb ka suurem vaimse müra hulk. Sellest üle olemiseks on tarvis olla sõnumite edastamisel konkreetne ning anda sihtrühmale täpne teave, kuidas käituda.

Valitsuse pressiteadetes esinesid sisuanalüüsi käigus peamiselt neli üleskutset: valmisolek, ühtsus, toetus ja eeskuju. Töö autor annab ülevaate nende muutumisest.

Joonis 5. Pressiteadetes esile toodud tegutsemise sõnumi muutus ajas

Valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks rõhutas Valitsus oma pressiteadetes eriti teravalt veebruaris enne sõja algust. Sel ajal suunati tähelepanu nii ettevõtete kui üksikisikute valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks. Piirikontrolli kehtestamise vajalikkust põhjendas valitsus valmisolekuga hübriidrännakuks, mis võib kaasneda sõjalise tegevuse puhkemisel Euroopas. Valmisoleku kommunikeerimine elanikkonnale ilmus rohkem esile ka septembris.

mil päevakorda kerkis energia. Septembris tegi Kaja Kallas ka avaliku pöördumise, kus suunas tähelepanu, et elektrikatkestusteks peab olema valmis igaüks. Samuti lisati sügise saabumisel energiatemaatika valmisolekusse asjaolu, et Venemaa kasutab energiat relvana ning eeloleval talvel on vajalik kindlustada Eesti elanike toimetulek.

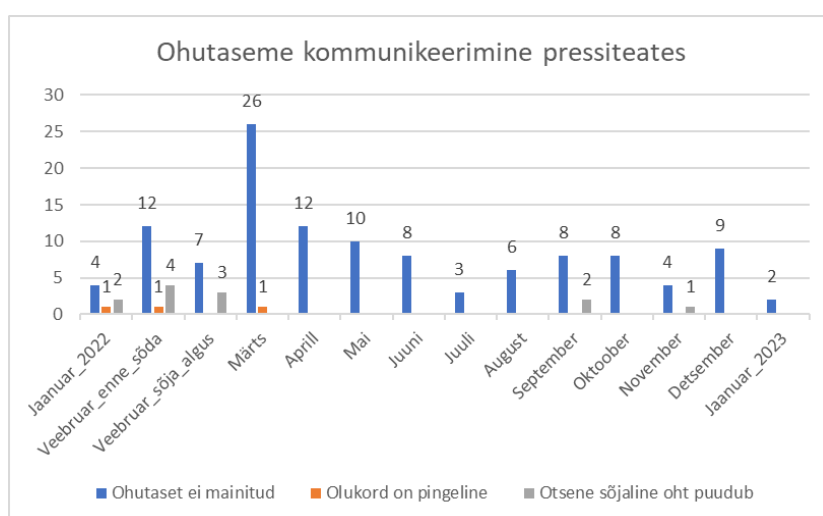
Ühtsust toodi esile eelkõige rõhutades Eesti elanikkonna tähtsust püsida raskel ajal koos. Toodi välja, et kui elanikkond soovib, et Eestis valitseks rahu ja kord, tuleb selle nimel pingutada. Ka rahvusvahelises tegevuses kommuniqueeris valitsus pressiteadetes ühtsuse olulisust. Seda eelkõige vaatenurgast, kus “Putin eeldab, et oleme nõrgad - peame tõestama vastupidist”. Valitsus rõhutas korduvalt, et liitlased püsivad ühehäälsed, on kindlad oma põhimõtetele ja seisavad jõuliselt väärtuste ees. Samuti toodi välja, et Euroopa peab seisma ühemõtteliselt sanktsioonide kehtestamises. Lisaks rõhutati aspekti, et Ukrainat ei saa sundida kiirele rahule, sest see ei tähenda automaatselt inimeste kannatuste lõppemist.

Toetust toodi välja nii Ukraina inimeste kaitsmist sõja eest. Eelkõige aga Ukraina toetamise tähtsust. Pressiteadetes edastati pidevalt, et kõigi riikide kohus on toetada Ukrainat. Lisaks toodi välja, et kuniks Ukraina pole sõda võitnud, pole keegi teinud piisavalt.

Eesti kui eeskuju Euroopas tuli päevakorda esmalt sanktsioonide kehtestamisega Valgevene mineraalõlile. Sealjuures märgiti, et Eesti ei saa lubada endale lünki ega ebakõlasid ning riigi põhimõtted välispoliitikas ja kodumaal peavad olema kooskõlas. Samuti toodi korduvalt välja kõike, mis Eesti on Ukraina jaoks teinud. Ilmestati kaitseväge tugevdamist ning kaitsevõimesse investeerimist justkui eeskuju teistele NATO riikidele ning põhjust, et Eesti on iseseisvalt teinud palju kaitsevõime tugevdamiseks ning see on NATO-le oluline ka idatiiva tugevdamisel. Eeskujuna toodi Eestit välja ka ettepanekute ning sanktsioonide kehtestamisel - juhul kui tehti ettepanek sanktsioonide kehtestamisel näiteks Euroopa Liidule või “kavatses Kaja Kallas suhelda teiste Euroopa Liidu juhtidega.”

Ohutaseme edastamine

Töö autor on töö teoreetilises osas toonud välja, et kriisides on organisatsioonil oluline informeerida avalikkust ohutasemest. Aktiivsemalt tegi seda valitsus jaanuarist veebruarini ning ohutaset riigis kommuniqueeriti uuesti septembris, mil Kaja Kallas tegi avaliku pöördumise televisioonis. Lisaks ka siis, kui Kaja Kallas külastas Okas 2022 lisaõppekogunemist. Ohutaset kommuniqueeris valitsus ka novembris seoses Poolas toimunud raketiinsidendiga, milles hukkus kaks inimest.

Joonis 6. Ohutaseme edastamine pressiteadetes

4. DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli analüüsida valitsuskommunikatsiooni sõnumid sõja ja julgeoleku teemadel ühe aasta jooksul alates 19. jaanuarist 2022. aastast kuni 19. jaanuarini 2023. aastani. Töö autor otsis vastuseid küsimustele, millised olid peamised teemad, mis kerkisid sõja ja julgeolekuga valitsuse poolt esitatud sõnumites esile. Samuti oli oluline välja tuua peamiselt esinenud kõneisikud ning sõnumite muutus ajas.

Töö autor on välja toonud Peter Sandmani neli riskikommunikatsiooni mudelit. Mudel näitab, millised peaksid olema organisatsiooni poolt edastatud sõnumid vastavalt sihtrühma ohutaseme tunnetamisele ning organisatsioonide eesmärkidest lähtuvalt. Päeval, mil Kaja Kallas otsustas teha oma esimese poliitilise avalduse muutunud julgeolekukorrast, küsiti temalt õhtul Aktuaalse Kaamera otsestuudios, kas kaitsekulutuste tõstmine ja julgeoleku temaatika päevakorda toomine on kõigest üks viis lämmatamaks arusaamatused energiahindade kompenseerimise meetmetes. Antud näide ilmestab olukorda, et sel ajal oli oht organisatsiooni silmis suur, kuid sihtrühmal puudus arusaam olukorra tõsidusest ning seega nende pahameel väike. Lähtudes Sandmani kriisikommunikatsiooni teooriale (2003) võib pidada seda punktiks, kus valitsus tunnistas, et tegemist on kriisiga, kuid avalikkus veel mitte.

Kriisikommunikatsiooni eksperdid on välja toonud, et sihtrühm on sagedamini mures vahetute ohtude pärast ning tähtsustab enim neid riske, mida enim kuuleb. Ajal, mil peaminister juhtis tähelepanu muutunud julgeolekuolukorrale, olid päevakorras peamiselt energiahinnad ning nendele vajalike toetusmeetmete välja töötamine. Seega võib ka sellest järeldada, et sihtrühma pahameel oli seotud pigem toimetuleku kui julgeolekuga.

Kaja Kallas tõi ka eelnevalt kirjeldatud Aktuaalses Kaameras kõlanud intervjuus välja, et kuigi avalikkus seda ei tea, esitab Venemaa konkreetseid sõnumeid Eesti kohta juba suvest (2021. aasta suvest) saadik. See ilmestab vastuolu väärtuste ja ootuste suhtes organisatsiooni ja avalikkuse vahel. Nagu töö autor on ka välja toonud, siis valitsuskommunikatsioonis

seisneb väljakutse olukorras, kus sihtrühm ootab organisatsioonilt läbipaistvust, kuid tulenevalt piirangutest puudub organisatsioonil võimalus kõike kommunikeerida.

Bakalaureusetöö autor on töö teoreetilises osas viidanud Covello (2021) kolmele põhilise eesmärgile, millele tuleb keskenduda riskikommunikatsioonis. Sellest esimene ja peamine on usalduse loomine. Antud töö kontekstis on oluline välja tuua, et usalduse loomisega tegeleb valitsus igapäevaselt ning mitte kõigest töös analüüsitud perioodi vältel. Teise punktina tõi Covello (2021) välja toetavate liitude loomise, olemasolevate suhete tugevdamise, uute suhete loomise ning tulemuslike vestluste võimaldamine. Nagu töö tulemustest selgus, siis Valitsus keskendus oma kommunikatsioonis eelkõige just sellele. Toimus pidev strateegiline kommunikatsioon NATO idatiiva tugevdamiseks, Venemaa eraldamiseks ning Eesti julgeoleku tugevdamiseks. Lisaks alustas valitsus ka varakult elanikkonna valmisolekut sõjaga kaasnevateks ohtudeks. Kolmas eesmärk Covello (2021) järgi eesmärk anda edasi teadmisi, mis suurendavad sihtrühma valmisolekut ja annavad arusaama võimalikest riskidest ja ohtudest. Neid analüüsis töö autor vastavalt esile toodud tegutsemise vaatenurgast.

Esile toodud tegutsemine

Esile toodud tegutsemisest jäi enim silma eeskujudeks olemise rõhutamine nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt. See tähendab, et kui Eesti soovib, et siin oleks suurem NATO kohalolek, siis tuleb ka iseseisvalt riigikaitset tugevdada ning sinna investeerida. See on ka lähtuvalt NATO strateegilisest kommunikatsiooni definitsioonist arusaadav, kus määratletakse, et teod räägivad rohkem kui sõnad. Lihtsam on anda oma tegudega eeskuju ning seejärel suunata ka teisi Euroopa riigijuhte mõtlema sellele, mida on võimalik teha kogu Euroopa julgeoleku seisukohast. Eriti selgelt sõnastati ka eeskuju seoses sanktsioonide kehtestamisega Valgevene mineraalõlile. Sealjuures märgiti, et Eesti ei saa lubada endale lünki ega ebakõlasid ning riigi põhimõtted välispoliitikas ja kodumaal peavad olema kooskõlas.

Valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks rõhutas valitsus oma pressiteadetes eriti teravalt veebruaris enne sõja algust. Lähtudes Sandmani kriisikommunikatsiooni teooriale (2003) võib pidada seda punktiks, kus valitsus tunnistas, et tegemist on kriisiga, kuid avalikkus veel mitte.

Põhjus tulenes muidugi asjaolust, et kommunikatsiooni teostajad teadsid asjaolusid, mida sihtrühm ei teadnud. Iga ettevõtte, organisatsiooni ja ühiskonna liikme valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks ilmus päevakorda taas septembris, kus edastati sõnum, et elektrikatkestusteks peab olema valmis igaüks. Üle riigilist elektrikatkestust siiski aset ei leidnud, kuid valitsuse seisukohalt oli tegemist riskikommunikatsiooniga, mis teavitas elanikkonda neid ähvardavatest ohtudest.

Ühtsust toodi esile eelkõige Euroopa liidrite ühtsusele rõhudes ning Eesti ühiskonna koos püsimisest. Eriti paistis Eesti ühiskonnale suunatud sõnumitest silma ühiskonna sidususe ja vaenuliku mõjutustegevuse peatamise raames, kus näiteks Narvast sõjamonumentide teisaldamisel rõhutati, et kõigil Eesti elanikel on ühine tulevik. Toodi välja, et kui elanikkond soovib, et Eestis valitseks rahu ja kord, tuleb selle nimel pingutada. Lisaks suunati ühtsuse temaatika ka Ukraina põgenike aitamisele.

Toetus kui esile toodud tegutsemise väljendus eelkõige Ukraina inimeste kaitsmisel aga ka Ukraina toetamisel nii sõjaliselt kui ka majanduslikult. Eriti jäi töö tulemustest kõlama sõnum, et seniks, kuni Ukraina pole võitnud, pole mitte ükski riik teinud piisavalt.

Töö autor on välja toonud ka Covello vaimse müra mudeli. See tähendab, et kõrge stressi ja mureolukordades tuleb edastada sõnumeid, mis on selged, üheselt mõistetavad, tabavad ja lühikesed. Teisalt tuleb strateegilise kommunikatsiooni eesmärke arvestades kindlustada, et sõnumid täidavad ka riigi huve nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt. Seda tuleb arvesse võtta just antud töö kontekstis, sest naaberriigi poolt algatatud sõda toob paratamatult kaasa Eesti elanike seas kui ka rahvusvahelisel areenil suure stressitaseme tõusu ning mõjutab oluliselt seda, kuidas sihtrühm sõnumeid omistab.

Kõneisikud

Just Kaja Kallase esinemine peamise kõneisikuna paistis uurimistöö tulemustest silma. Seda võib põhjendada mitme erineva asjaoluga. Kaja Kallasel on olemas rahvusvaheline kogemus Euroopa juhtidega koostöötamisest. Tal on juristiharidus, mis määratleb ära tema

professionaalsed argumenteerimisoskused. Kaja Kallas oskab ka väga heal tasemel inglise ja prantsuse keelt, mis on samuti rahvusvahelises diplomaatias oluline. Kindlasti mängib suurt rolli ka Kallase esinemine kõneisikuna asjaolu, et ta oli antud perioodil peaminister. Küll aga on oluline märkida, et antud bakalaureusetöös määrati pressiteates esinenud kõneisik vastavalt sellele, kelle nimi pressiteates esimesena nimetatud oli ning kelle tsitaat esimesena edastati. Teisalt esineb erinevaid kõneisikuid pressiteadetes just seetõttu, et keset 2022. aasta suve vahetus Eestis valitsus ning ametisse astusid uued ministrid.

Peamised pressiteadetes esinenud teemad

Enne täiemahulise sõja algust edastas valitsus oma sõnumites riigi ja iga kodaniku valmisolekut sõjaga kaasnevateks mõjudeks. Edastati suunitlusi selle kohta, milleks peab valmis olema ning millised on sõjaga kaasnevad mõjud Eestile. Samuti toodi välja erinevad riskistsenaariumid ning võeti kasutusele vajalikud meetmed, et risk ei muutuks kriisiks. Näiteks riigipiirikehtestamise vajadust põhjendati just sellega, et Eestile ei tekiks hübriidsõja puhkemisel ohtu.

Teisalt rõhutati ka seda, et sõda mõjutab kõiki ning sellega kaasnevad teatud mõjud nii majandusele, riigi julgeolekule kui ka inimestele laiemalt.

Pressiteadetes rõhutati ka agressiooni kasvatamise hinda, mis kujutas endas nii täiendavate sanktsioonide kehtestamist Venemaale ning sealt pärit olevatele inimestele kui ka Venemaa isoleerimist ülejäänud maailmast. Strateegiline sõnum nii Euroopas kui ka Eestis oli energiasõltumatus saavutamine. Ka sõjakurjategude karistamine ning Euroopa ühtsuse hoidmine kajastus teadetes. Samuti toodi välja asjaolu, et tegemist on eelkõige Putini sõjaga, mitte venelaste sõda ja riigikaitse tugevdamine on ajalooline otsus.

Kõige selgemalt on näha, et peamiselt keskendus valitsus NATO idatiiva kaitsmise vajadusele. See on tulenevalt julgeoleku kaalutlustelt ka põhjendatud, sest suurim oht Eesti riigile tervikuna on sõjaline rünnak Venemaa poolt. Peamise kõneisikuna esinenud Kaja

Kallas edastas rahvusvaheliselt sõnumit, et NATO idatiiva kaitsmise tugevdamine on hädavajalik ning positiivse otsuse Eesti endale Madriidi tippkohtumiselt ka sai.

Küll aga on oluline märkida, et tulenevalt strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidele, mis on valitsuse kommunikatsioonibüroo poolt seatud, keskendus valitsus väga minimaalselt oma teadetes valeinfo paljastamisele ja selle leviku takistamisele. Töö autor on bakalaureusetöös välja toonud, et just valeuudiste levik on see, mida Eesti elanikkonnas lähtuvalt avaliku arvamuse uuringutele enim kardetakse, seega peaks just valitsus kui autoriteetne sõnumiedastaja keskenduma ka sellele.

Kuivõrd strateegilise kommunikatsiooni eesmärk on ka paanika vältimine elanikkonna seas, siis leiab autor tulenevalt teoorias välja toodud Sandmani riskikommunikatsiooni teooriale (2003), et valitsuse aktiivsus riigis ohutase edastamisel oli pigem rahuldav. On arusaadav, et valitsus edastas ohutaset just neil olukordadel, mil oli toimunud kas märgiline intsident (Poola raketirünnak) või päev, mil algas sõda. Küll aga oleks võinud ohutaset kommukeerida ka näiteks siis, kui valitsus otsustas üleöö teisaldada sõjamonumendid Narvast. Taoline kiire tegutsemine võib tekitada ühiskonnas arvamusi, et kodanike eest varjatakse midagi, mis aga on vastuoluline kommunikatsiooniteooriaga, mis rõhub just läbipaistvusele ja avatusele valitsuskommunikatsioonis.

Edasised uurimisvõimalused

Kuivõrd antud bakalaureusetöö uuris eelkõige valitsuse kodulehel avaldatud informatsiooni, siis on paratamatu, et suur osa valitsuse edastatud sõnumeid jõudis sihtrühmani ka läbi uudistekanalite või sotsiaalmeedia. Ühe võimalusena näeb töö autor, et just teiste kanalite analüüsimine oleks võimalik teema edasi arendamine järgmistes uurimustes. Samuti tuleb arvestada, et valitsus edastas sõnumeid ka pressikonverentsidel ning ajakirjanduse vahendusel intervjuudes. Küll aga on oluline märkida, et strateegilises kommunikatsioonis peavad teemadest tulenevad sõnumid olema ühtsed kõigis kanalites. Töö autori arvates tuleb arvesse võtta ka asjaolu, strateegilise kommunikatsiooni ning julgeolekuga seotud

kommunikatsiooniga tegelevad Eestis väga mitmed asutused sh Kaitseministeerium, Välisministeerium jms, seega on uurimisvaldkond antud teema suhtes väga lai.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada Valitsuse poolt edastatud teemad, kõneisikud ning nende muutus ajas ühe aasta jooksul. Uuritav periood algas 19. jaanuaril 2022. aastal, mil peaminister Kaja Kallas tegi esmase poliitilise avalduse seoses muutunud julgeolekuolukorraga.

Töö autor on teoreetilises osas keskendunud riski- ja kriisikommunikatsiooni olemusele ja teooriale, valitsuskommunikatsioonile ning strateegilisele kommunikatsioonile valitsuskommunikatsioonis. Selgitatud on ka pressiteate olemust kui uurimistöö uurimisobjekti. Bakalaureusetöö põhiväärtus on eelkõige empiiriliste tulemuste esitamises kui ka diskussioonis, kus seotakse omavahel teoreetiline osa ja töö tulemused.

Uurimisküsimustele vastuste saamiseks kasutati käesolevas töös kvalitatiivset sisuanalüüsi, et jõuda arusaamale, millised sõnumid täpselt pressiteadetes esitati ning kuidas need ajas muutusid. Kokku analüüsis töö autor 134 pressiteadet, mis ilmusid valitsuse kodulehel ning sisaldasid endas märksõnu „sõda“ ja „julgeolek“. Uurimisküsimused andsid vastused töö alguses püstitatud küsimustele ning andsid vastuse, millele valitsus oma kommunikatsioonis keskendus.

Tulemused kinnitasid, et valitsus lähtus oma tegevuste planeerimisel riski- ja kriisikommunikatsiooni teooriast, kus on oluline märgata muutust tavapärasest ning alustada varakult plaanide loomist ja kriisiks valmistumist. Sõnumite edastamist ning elanikkonna teavitamist sõjaga kaasnevaks alustas valitsus veidi rohkem kui kuu enne täiemahulise sõjategevuse algust Ukrainas. Samuti keskendus valitsuskommunikatsioon vaenuliku mõjutustegevuse neutraliseerimisele, kehtestades sanktsioone nii Venemaalt siia tulevatele kodanikele kui ka näiteks propagandat edastavatele artistidele.

Bakalaureusetöö üheks märkimisväärseks tulemusteks peab autor enda eelkõige avastust kuivõrd harva edastas valitsus infot riigi ohutaseme kohta. Lisaks on märkimisväärne asjaolu,

et kuigi valeinfo paljastamine ja selle leviku peatamine on üks strateegilise kommunikatsiooni eesmärkidest, siis antud uurimisperioodil keskenduti teemale väga vähe.

KASUTATUD ALLIKAD

Alas, R. (2007). *Kriisijuhtimine. Kriis kui võimalus*. Tallinn.

Catenaccio, P. (2008). Press releases as a hybrid genre: Addressing the informative/promotional conundrum. *International Pragmatics Association*, 18(1), 9–31, DOI: [10.1075/prag.18.1.02cat](https://doi.org/10.1075/prag.18.1.02cat).

Cepurītis, M., Juurvee, I., Keišs, A., Marnot, D., Ruston, S., & Carrasco Rodríguez, B. (2021). Russia's Footprint in the Nordic-Baltic Information Environment 2019/2020. NATO Strateegilise Kommunikatsiooni Kompetentsikeskus. 6-18

Covello, V, T. (2006). Risk communication and message mapping: A new tool for communication effectively in public health emergencies and disasters. *Journal of Emergency Management*. Vol. 4, No. 3, DOI: 10.5055/jem.2006.0030

Covello, T, V.(2021). *Communicating in Risk, Crisis, and High Stress Situations: Evidence-based strategies and practice*. John Wiley & Sons, Incorporated. <https://doi.org/10.1002/9781119081753.ch3>

Coombs, T. W. (2007). *Ongoing Crisis Communication. Planning, Managing, and Responding*. SAGE Publications, Inc.

Epner, E (2022, 23. märts). *Suur sisevaade salamaailma: Kuidas käib Eestis sõja aja kriisijuhtimine? Järgmised pool aastat võivad määrata meie riigi tuleviku*. Eesti Ekspress. https://ekspress.delfi.ee/artikkel/96203561/suur-sissevaade-salamaailma-kuidas-kaib-eestis-sojaaja-kriisijuhtimine-jargmised-pool-aastat-voivad-maarata-meie-tuleviku?fbclid=IwAR35WHpg8vAvBfSvIgy7eG0hVW7rEUBW7Pu4yw0mJ8lq0_S0VIH0cWydPe6k

Eesti Vabariigi hädaolukorra seadus (2017). RT I, 03.03.2017, 1. Loetud 02.01.2023 aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/117052020003>

Gilpin, D. (2008). Narrating the organizational self: Reframing the role of the news release. *Public Relations Review*, 34, 9–18. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2007.08.005>.

Heap B., Hansen P., Gill M., Strategic Communications Hybrid Threats Toolkit . Applying the principles of NATO Strategic Communications to understand and counter grey zone threats (2021). NATO Strateegilise kommunikatsiooni kompetentsikeskus.

Hennoste, T. Uudise käsiraamat: kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serverida ajaleheuudist. Tartu Ülikooli Kirjastus. 2001

Kalmus, V. (2015). *Standartiseeritud kontentanalüüs*. Veebiteavik. Loetud aadressil: <https://samm.ut.ee/kontentanalyyis>

Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Veebiteavik. Loetud aadressil: <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyyis>

Lee, M., Neeley, G., & Stewart, K. (Eds.). (2021). The practice of government public relations. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003177654>

Leherand, M. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. OÜ Sulesepp.

Lehtonen, J & Tampere, K. (2009). *Head halvad sõnumid. Riski ja kriisikommunikatsiooni alused*. Äripäeva Kirjastus.

McQuail, D. (2000). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu Ülikooli Kirjastus.

Mälskoo, M. (2009). *Akadeemilised julgeoleku-uuringud sõja ja rahu vahel*. Akadeemia, vol 9

M. Granger Morgan, Baruch Fischhoff, Ann Bostrom, and Cynthia J. Atman. *Risk Communication : A Mental Models Approach*. Cambridge University Press. 2002.

NATO Strateegilise kommunikatsiooni kompetentsikeskus. About Strategic Communications. Loetud aadressil: https://stratcomcoe.org/about_us/about-strategic-communications/1

Paas, K. (2021). *Eesti riikliku julgeoleku kommunikatsiooni võimalused vaenulike inforünnakute mõju leevendamiseks infosõjas*. Sisekaitseakadeemia.

Turu uuringute AS. *Avalik arvamus riigikaitsest* (2022). Kasutatud 02.01.2022 https://kaitseministeerium.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/avalik_arvamus_ja_riigikaitse_mai_2022.pdf

Sandman, Peter M. (2003). *Four kinds of risk communication*. Loetud 04.01.2023 aadressil: <http://www.psandman.com/handouts/sand17.pdf>

Sandman, Peter M. (2003). *Four kinds of risk communication*. Loetud 04.01.2023 aadressil: <http://www.psandman.com/col/4kind-1.htm>

Vabariigi Valitsus. (2022). *Valitsuskommunikatsioon*. Loetud 02.01.2023 aadressil

<https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuskommunikatsioon>

Vabariigi valitsus. (2022). *Strateegiline kommunikatsioon*. Loetud 02.01.2023 aadressil <https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuskommunikatsioon/strateegiline-kommunikatsioon>

Valitsuskommunikatsiooni käsiraamat. (2018). Loetud 02.01.2023 aadressil <https://riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuskommunikatsioon>

Valitsuse kommunikatsioonibüroo (2022). *Peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus julgeoleku olukorrast*. Loetud 2.01.2023. <https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-poliitiline-avaldus-julgeoleku-olukorrast-19012022>

Walaski, P. (2011). *Risk and crisis communications: methods and messages*. John Wiley&Sons.

Wilcox, D. L, Cameron, G. T (2015). *Qualitative Research Public relations: strategies and tactics*. 11th Edition.

Great Power Politics and Strategic Narratives. Working paper no. 7. Centre for Global Political Economy, University of Sussex, pp. 5–6

Antoniades, A; O'Loughlin, B; Miskimmon, A. 2010. Great Power Politics and Strategic Narratives. Working paper no. 7. Centre for Global Political Economy, University of Sussex.. DOI:[10.4324/9781315770734](https://doi.org/10.4324/9781315770734)

Jakobson, M-L, Valitsuskommunikatsioon. Loengu slaidid. 24.11.2022.

LISAD

LISA A Kodeerimisjuhend

A Pressiteate tunnused

A1 Järjekorranumber

A2 Pressiteate ilmumise kuu

- 1 = Jaanuar 2022 (alates ja sh 19.01.2022)
- 2 = Veebruar 2022 (enne 24.02.2022)
- 3 = Veebruar 2022 (24.02.2022 ja pärast seda)
- 4 = Märts 2022
- 5 = Aprill 2022
- 6 = Mai 2022
- 7 = Juuni 2022
- 8 = juuli 2022
- 9 = August 2022
- 10 = September 2022
- 11 = Oktoober 2022
- 12 = November 2022
- 13 = Detsember 2022
- 14 = Jaanuar 2023 (kuni 19.01.2022)

A3 Millise märksõnaga tuli lugu otsingust välja

- 1 = julgeolek
- 2 = sõda

B Tegelased (kui mitu, siis see, kelle nimi esimesena tekstis ilmub)

- 0 = puudus
- 1 = Kaja Kallas
- 2 = Kristian Jaani
- 3 = Riina Sikkut
- 4 = Taavi Aas
- 5 = Urmas Reinsalu
- 6 = Indrek Sirp
- 7 = Hanno Pevkur

C Teema (tulenevalt pressiteate sõnumist ehk millest räägitakse?)

- 1 = ühiskonna sidusus ja riigi kerksus
- 3 = majandusjulgeolek
- 4 = julgeolek riigis
- 5 = sõjaline kaitse
- 6 = rahvusvaheline tegevus ja koostöö
- 7 = muu – (leevendati Ukraina põgenike piiriületusreegleid seoses koroonaviiruse tingimustega, usaldusküsimused, protseduurid riigikogus.)

D Mida täpselt räägiti

D1 Sisejulgeolek

- 0 = puudus
- 1 = ühiskonda lõhestava tegevuse keelamine, vähendamine, kõrvaldamine
- 2 = piirikontrolli kehtestamine/lõpetamine
- 3 = elanikkonna teadlikkuse tõstmine
- 4 = riigi valmisolek

D2 Majandus

- 0 = puudus
- 1 = majandusliku sõltuvuse vähendamine
- 2 = varude kasutuselevõtt
- 3 = lisaeelarve vastuvõtmine/investeering

D3 Sõjaline kaitse

- 0 = puudus
- 1 = Eesti kaitsevõime ja kaitsevägi ja selle tugevdamine.
- 2 = NATO kohalolek ja sellega seotud tegevused.
- 3 = teiste rahvusvaheliste organisatsioonide olulisus Eesti kaitsega (JEF),

D4 Rahvusvaheline koostöö

- 0 = puudus
- 1 = NATO roll ja selle tugevdamine
- 2 = Euroopa Liidu ja Euroopa Komisjoni roll
- 3 = läbirääkimised teiste riikidega

D5 Sanktsioonid

- 0 = puudus
- 1 = kehtestame sanktsiooni
- 2 = tugevdame sanktsiooni
- 3 = seadusemuudatus

D6 Ukraina

- 0 = puudus
- 1 = Ukraina põgenikud Eestis
- 2 = Ukraina igakülgne toetamine

- 3 = Abi Ukrainale peab kasvama
- 4 = Ukraina reisiinfo
- 5 = Ukraina kuulub Euroopa Liitu

D7 Venemaa

- 0 = puudus
- 1 = Venemaa koondab vägesid
- 2 = Sõjakurjategijad tuleb vastutusele võtta.
- 3 = mõistame Venemaa hukka
- 4 = Isoleerime Venemaa
- 5 = Venemaa on oht tervele Euroopale
- 6 = Venemaa testib ja ähvardab teisi riike
- 7 = Venemaa kasutab propagandat Eesti vastu
- 8 = Venemaa kasutab energiat relvana

D8 Valgevene

- 0 = puudus
- 1 = Valgevene kui Venemaa liitlane

E VALEINFO

- 0 = valeinfo/väärinfo temaatika puudus
- 1 = suunati tähelepanu valeinfo peatamisele

F OHUTASE

- 0 = ohutaset ei mainitud
- 1 = otsene sõjaline oht puudub
- 2 = olukord on pingeline/kriitiline

G Esile toodud tegutsemine

- G1 Valmisolek
- 0 = puudus
- 1 = Peame olema valmis Ukraina sõja mõjudeks
- 2 = Peame kindlustama Eesti julgeoleku

G2 Ühtsus

- 0 = puudus
- 1 = Peame püsima ühiskonnana koos
- 2 = Lääneriigid peavad püsima ühtsed.

G3 Toetus

- 0 = puudus
- 1 = Toetame Ukraina inimesi
- 2 = Toetame Ukrainal sõda võita

G4 Eeskujud

- 0 = puudus
- 1 = Peame tegutsema eeskujudena Euroopas
- 2 = Meie teeme, tehke teie ka (kui palju ikka Eesti teinud on)
- 3 = Meie teeme ettepaneku Euroopas (näitame teed)

H Pressiteates kajastatud peamine teema tulenevalt strateegilise kommunikatsiooni eesmärgile

- H1 Julgeolekupoliitikale toetuse tagamine
- H2 Avalikkuse julgeolekuolukorrast teadlikkuse hoidmine

- H3 Paanika vältimine
- H4 Vaenuliku mõjutustegevuse neutraliseerimine
- H5 Valeinfo paljastamine
- H6 Valeinfo leviku takistamine

LISA B Pressiteadete loetelu

Teksti Number	Kuupäev	Pealkiri	Algallika asukohaviide
1	19.01.2022	Peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus julgeoleku olukorrast	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-poliitiline-avaldus-julgeoleku-olukorrast-19012022
2	20.01.2022	Valitsus investeerib Eesti julgeoleku suurendamiseks täiendavalt üle 380 miljoni euro	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-investeerib-est-i-julgeoleku-suurendamiseks-taiendavalt-ule-380-miljoni-euro
3	21.01.2022	Valitsus kaardistas riigi valmisolekut juhuks kui Ukrainas algab sõjategevus	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kaardistas-riigi-valmisolekut-juhuks-kui-ukrainas-algab-sojategevus
4	22.01.2022	Valitsus kehtestab riikliku sanktsiooni Valgevenest pärit mineraalõlile	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kehtestab-riikliku-sanktsiooni-valgevenest-parit-mineraalolidele
5	23.01.2022	Valitsus koguneb arutama julgeolekuolukorda	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-koguneb-arutama-julgeolekuolukorda
6	24.01.2022	Peaminister: sõja puhkemiseks Ukrainas peab riigi kõrval valmis olema ka iga inimene ja ettevõtte	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-soja-puhkemiseks-ukrainas-peab-riigi-korval-valmis-olema-ka-iga-inimene-ja
7	25.01.2022	Eesti valitsus mõistab hukka Venemaa agressiooni põlistamise Donetski ja Luganski	https://valitsus.ee/uudised/est-i-valitsus-moistab-hukka-venemaa-agressiooni-polistamise-donetski-ja-luganski-aladel

		aladel	
8	26.01.2022	Peaminister Kallas võidusamba juures: Eesti seisab nende eest, kelle vabadust tahetakse ära võtta	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-voidusamba-juures-estis-seisab-nende-eest-kelle-vabadust-tahetakse-ara-votta
9	27.01.2022	Eesti valitsus taotleb NATO lepingu artikkel 4 konsultatsioone	https://valitsus.ee/uudised/estis-valitsus-taotleb-nato-lepingu-artikkel-4-konsultatsioone
10	15.03.2022	Valitsus otsustas võtta riigi vedelkütusevarust kasutusele 5000 tonni diislikütust	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-otsustas-votta-riigi-vedelkütusevarust-kasutusele-5000-tonni-diislikütust
11	17.03.2022	Valitsus katab sõjapõgenike vastuvõtmisega seotud kiireloomulised kulud	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-katab-sojapogenike-vastuvotmisega-seotud-kiireloomulised-kulud
12	24.03.2022	Valitsus eraldab riigi kaitsevõime ja laiapindse riigikaitse tugevdamiseks üle poole miljardi euro	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-eraldab-riigi-kaitsevõime-ja-laiapindse-riigikaitse-tugevdamiseks-üle-poole
13	31.03.2022	Valitsus toetab Eestis LNG vastuvõtuvõimekuse loomist	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-toetab-estis-lng-vastuvotuvoimekuse-loomist
14	31.03.2022	Valitsus soovib keelata agressiooni toetavate sümboolite avaliku eksponeerimise	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-soovib-keelata-agressiooni-toetavate-sumbolite-avaliku-eksponerimise
15	31.03.2022	Valitsus keelab Yandexil taksoveo teenuse pakkumise Eestis	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-keelab-yandexil-taksoveo-teenuse-pakkumise-estis

16	05.04.2022	Valitsus soovib täiendada riigipiiri seadust, et paremini tõrjuda ebaseaduslikku massilist sisserännet	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-soovib-taiendada-riigipiiri-seadust-et-paremini-torjuda-ebaseaduslikku-massilist
17	07.04.2022	Valitsus tegi põhimõttelise otsuse, et Eesti loobub Vene gaasi kasutamisest	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-tegi-pohimottelise-otsuse-et-estti-loobub-vene-gaasi-kasutamisest
18	19.04.2022	Valitsus kiitis lisaelarve põhimõtteliselt heaks	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kiitis-lisaelarve-pohimotteliselt-heaks
19	21.04.2022	Venemaa agressiooni ja Putinit õigustavad artistid pole Eestisse oodatud	https://valitsus.ee/uudised/venemaa-agressiooni-ja-putinit-oigustavad-artistid-pole-eestisse-oodatud
20	25.04.2022	Kallas Berliinis: vajame märkimisväärselt suuremat NATO kohalolu meie taevas, merel ja maal	https://valitsus.ee/uudised/kallas-berliinis-vajame-markimisvaarselt-suuremat-nato-kohalolu-meie-taevas-merel-ja-maal
21	24.05.2022	Valitsus lõpetab 25. maist ajutise piirikontrolli Eesti-Läti piiril	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-lopeta-25-maist-ajutise-piirikontrolli-estti-lati-piiril
22	28.07.2022	Valitsus kiitis heaks Eesti Varude Keskuse aktsiakapitali suurendamise	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kiitis-heaks-estti-varude-keskuse-aktsiakapitali-suurendamise
23	19.12.2022	Kallas: Ühendkuningriigi panus Eesti julgeolekusse on hindamatu väärtusega	https://valitsus.ee/uudised/kallas-uhendkuningriigi-panus-estti-julgeolekusse-hindamatu-vaartusega

24	19.12.2022	Peaminister Kallas: Ühendekspeditsiooniväe kaitsekoostöö tiheneb	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-uhendekspeditsioonivae-kaitsekoostoo-tiheneb
25	27.01.2022	Valitsus kiitis heaks NATO ja EL-i julgeoleku- ja kaitsetsätete rakendamise korra	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kiitis-heaks-nato-ja-el-i-julgeoleku-ja-kaitsetsatete-rakendamise-korra
26	17.03.2022	Valitsus lihtsustas kõigi Ukrainast tulevate põgenike pääsu Eestisse	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-lihtsustas-koigi-ukrainast-tulevate-pogenike-paasu-eestisse
27	16.05.2022	Valitsus sidus lisaelarve vastuvõtmise Riigikogus usaldusküsimusega	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-sidus-lisaelarve-vastuvotmise-riigikogus-usalduskusimusega
28	19.05.2022	Valitsus seob kahe eelnõu menetluse Riigikogus usaldusküsimusega	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-seob-kahe-eelnou-menetluse-riigikogus-usalduskusimusega
29	19.05.2022	Valitsus kiitis heaks Soome ja Rootsi NATOga ühinemise protokollide eelnõud	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kiitis-heaks-soome-ja-rootsi-natoga-uhinemise-protokollide-eelnoud
30	07.08.2022	Peaminister kohtub homme Narva ja Narva-Jõesuu võimu esindajatega	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kohtub-homme-narva-ja-narva-joesuu-voimu-esindajatega
31	08.09.2022	Valitsus kiitis heaks Eesti seisukohad energeetikaministrite kohtumiseks	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kiitis-heaks-eesti-seisukohad-energeetikaministrite-kohtumiseks
32	16.09.2022	Valitsus toetab inimeste ja ettevõtete	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-toetab-inimeste-ja-ettevotete-hakkamasaamist

		hakkamasaamist ning õhutorjesüsteemi soetamist	ning-ohutorjesüsteemi-soetamist
33	22.09.2022	Peaminister Kallas: kaitsevõime tähendab valmisolekut ja kindlustunnet	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kaitsevoime-tahendab-valmisolekut-ja-kindlustunnet
34	29.09.2022	Valitsus kinnitas riigieelarve, mille fookuses on julgeolek ja inimene	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-kinnitas-riigieelarve-mille-fookuses-julgeolek-ja-inimene
35	16.11.2022	Kallas: Eesti julgeolekuolukord ei ole seoses Poolas toimunud raketiintsidendiga muutunud	https://valitsus.ee/uudised/kallas-eesti-julgeolekuolukord-ei-ole-seoses-poolas-toimunud-raketiintsidendiga-muutunud
36	06.12.2022	Kallas: meie huvides on Lääne-Balkani riikide kiire liitumine Euroopa Liiduga	https://valitsus.ee/uudised/kallas-meie-huvides-laane-balkani-riikide-kiire-liitumine-euroopa-liiduga
37	21.01.2022	Kallas: praeguses julgeolekuolukorras on oluline poliitiline üksmeel	https://valitsus.ee/uudised/kallas-praeguses-julgeolekuolukorras-oluline-poliitiline-üksmeel
37	09.02.2022	Peaminister Kallas: Belgia on hindamatu liitlane Eesti julgeoleku tagamisel	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-belgia-hindamatu-liitlane-eesti-julgeoleku-tagamisel
38	25.01.2022	Peaminister Kallas: Venemaa testib läänemaailma ühtsust	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-venemaa-testib-laanemaailma-ühtsust
38	23.08.2022	Narvas teiselatud sõjamonumentide	https://valitsus.ee/uudised/narvas-teiselatud-sojamonumentide-

		säilitatavad osad võetakse riigi omandisse	säilitatavad-osad-voetakse-riigi-omandisse
39	26.01.2022	Peaminister Kallas: peame kasvatama agressiooni hinda	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-peame-kasvatama-agressiooni-hinda
40	02.02.2022	Peaminister Kallas: oleme kolmekümne aasta kõige tõsisemas julgeolekukriisis	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-oleme-kolmekumne-aasta-koige-tosisemas-julgeolekukriisis
41	02.02.2022	Kallas: liitlaste ühtsus on parim heidutus	https://valitsus.ee/uudised/kallas-liitlaste-uhthus-parim-heidutus
42	05.02.2022	Balti peaministrid otsustasid koordineerida jõupingutusi kliimaläbirääkimistel ja koroonapiirangute leevendamisel	https://valitsus.ee/uudised/balti-peaministrid-otsustasid-koordineerida-joupingutusi-kliimalabirääkimistel-ja
43	06.02.2022	Kallas kõnes Macroniga: NATO on teinud Venemaale ettepanekud dialoogiks, ootame nüüd nendele vastust	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kones-macroniga-nato-on-teinud-venemaale-ettepanekud-dialoogiks-ootame-nuud-nendele
44	10.02.2022	Peaminister Kallas Berliinis: me ei tohi lasta Venemaal viia Euroopat tagasi aega, mil meid eraldasid müürid ja kehtisid mõjusfäärid	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-berliinis-me-ei-tohi-lastavenemaal-viia-euroopat-tagasi-aega-mil-meid
45	12.02.2022	Peaminister Kallas ja Euroopa Komisjoni president von der Leyen arutasid telefonivestluses olukorda Ukrainas	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-ja-euroopa-komisjoni-president-von-der-leyen-arutasid-telefonivestluses

46	17.02.2022	Kallas: kõige mõjusam vastus Venemaa agressioonile on ühtsus	https://valitsus.ee/uudised/kallas-koige-mojusam-vastus-venemaa-agressioonile-uhtsus
47	17.02.2022	Peaminister Kallas kohtus Bulgaaria peaministri Petkoviga	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtus-bulgaaria-peaministri-petkoviga
48	18.02.2022	Kallas kohtumisel Harrisega: meil on kindlus, et NATO kaitseb igat ruutmeetrit Alliansi territooriumist	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-harrisega-meil-kindlus-et-nato-kaitseb-igat-ruutmeetrit-alliansi
49	19.02.2022	Peaminister Kallas kohtus Münchenis NATO peasekretäriaga	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtus-munchenis-nato-peasekretariga
50	19.02.2022	Kallas kohtumisel Johnsoniga: ainuke vastus Venemaale saab olla Lääne veelgi suurem ühtsus ja resoluutsus	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-johnsoniga-ainuke-vastus-venemaale-saab-olla-laane-veelgi-suurem-uhtsus
51	20.02.2022	Peaminister Kallas: Euroopa kujundavad eelkõige ühtsed vaated ja väärtused, mitte geograafia	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-euroopa-kujundavad-eelkoige-uhtsed-vaated-ja-vaartused-mitte-geograafia
52	21.02.2022	Peaminister Kaja Kallas: Ida-Ukraina separatistlike vabariikide tunnustamisele peavad järgnema sanktsioonid	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallas-ida-ukraina-separatistlike-vabariikide-tunnustamisele-peavad
53	24.02.2022	Peaminister Kaja Kallase avaldus seoses Venemaa massiivse sõjalise rünnakuga Ukraina vastu	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-avaldus-seoses-venemaa-massiivse-sojalise-runnakuga-ukraina-vastu

54	24.02.2022	Peaminister kõneles peaministri Šmõhaliga	Kallas Ukraina Denõs	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-koneles-ukraina-peaministri-denos-smohaliga
55	25.02.2022	Peaminister riigikogu juhtidega, praeguses julgeolekuolukorras ühiskonnas vähendada	arutas erakondade kuidas pingeid	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-arutas-riigikogu-erakondade-juhtidega-kuidas-praeguses-julgeolekuolukorras
56	25.02.2022	Peaminister viime piirkonna Ühendkuningriigi juhtimisel tasemele	Kallas: Läänemere kaitsekoostöö Ühendkuningriigi uuele	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-viime-laanemere-piirkonna-kaitsekoostoo-uhendkuningriigi-juhtimisel
57	25.02.2022	Kaja tippkohtumisel: vajab kiiresti meie abi	Kallas NATO Ukraina	https://valitsus.ee/uudised/kaja-kallas-nato-tippkohtumisel-ukraina-vajab-kiiresti-meie-abi
58	25.02.2022	Valitsus vene- ja suuna tööd ligi 3,5 miljoni euroga	toetab ERRI ja ingliskeelse	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-toetab-erri-vene-ja-ingliskeelse-suuna-tood-ligi-35-miljoni-euroga
59	25.02.2022	Peaminister rünnak Ukrainale karistatud	Kallas: saab	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-runnak-ukrainale-saab-karistatud
60	28.02.2022	Balti ja peaministrid veebihiiglasid töhustama sõjapropaganda desinformatsiooni vastu	Poola kutsuvad üles võitlust ja vastu	https://valitsus.ee/uudised/balti-ja-poola-peaministrid-kutsuvad-veebihiglasid-ulestohustama-voitlust-sojapropaganda

61	01.03.2022	Peaminister Kallas: Läänemere regiooni julgeolek on tänu NATOle kindlustatud, kuid vajab tugevdatud kohalolu	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-laanemere-regiooni-julgeolek-tanu-natole-kindlustatud-kuid-vajab
62	01.03.2022	Kaja Kallas vestluses Kamala Harrisega: ka Valgevene peab vastutusele võtma Ukraina vastu suunatud agressiooni eest	https://valitsus.ee/uudised/kaja-kallas-vestluses-kamala-harrisega-ka-valgevene-peab-vastutusele-votma-ukraina-vastu
63	01.03.2022	Kallas kohtumisel Johnsoniga: Venemaast on saanud paariariik ja nii tuleb teda ka kohelda	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-johnsoniga-venemaast-saanud-paariariik-ja-nii-tuleb-teda-ka-kohelda
64	01.03.2022	Valitsus eraldas Ukraina põgenikega seotud kriitilisteks kuludeks 1,3 miljonit eurot	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-eraldas-ukraina-pogenikega-seotud-kriitilisteks-kuludeks-13-miljonit-eurot
65	03.03.2022	Valitsus keelas Venemaa ja Valgevene relvajõudude või relvastatud üksuste abistamise	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-keelas-venemaa-ja-valgevene-relvajoudude-voi-relvastatud-üksuste-abistamise
66	03.03.2022	Valitsus toetab Ukrainale kiire ja selge ELiga liitumise perspektiivi andmist	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-toetab-ukrainale-kiire-ja-selge-eliga-liitumise-perspektiivi-andmist
67	07.03.2022	Kallas kohtumisel Soome peaministriga: peame üheskoos kohanema muutunud julgeolekuolukorraga	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-soome-peaministriga-peame-üheskoos-kohanema-muutunud-julgeolekuolukorraga

68	08.03.2022	Alates homsest lihtsustub Eestis Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmine	https://valitsus.ee/uudised/alates-homsest-lihtsustub-eestis-ukraina-sojapogenike-vastuvotmine
69	08.03.2022	Peaminister Kallas kohtumisel Blinkeniga: vajame NATO püsivat ja tugevat kohalolu meie piirkonnas	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtumisel-blinkeniga-vajame-nato-pusivat-ja-tugevat-kohalolu-meie
70	08.03.2022	Kallas videokohtumisel Trudeauga: demokraatlik maailm ei tohi sanktsioonidest väsida	https://valitsus.ee/uudised/kallas-videokohtumisel-trudeauga-demokraatlik-maailm-ei-tohi-sanktsioonidest-vasida
71	11.03.2022	Kallas: ELi liikmesriigid hakkavad arendama ühiseid kaitsevõimeid	https://valitsus.ee/uudised/kallas-eli-liikmesriigid-hakkavad-arendama-uhiseid-kaitsevoimeid
72	15.03.2022	Valitsus pikendas ukrainlaste lühiajalise töötamise võimalust mai lõpuni	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-pikendas-ukrainlaste-luhiajalise-tootamise-voimalust-mai-lopuni
73	15.03.2022	Peaminister Kallas JEFi liidrite kohtumisel: meie sihiks on Putini täielik isolatsioon	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-jefi-liidrite-kohtumisel-meie-sihiks-putini-taielik-isolatsioon
74	18.03.2022	Rohepoliitika eksperdid: julgeolekukriisis on meie kohustus kiirendada rohepööret	https://valitsus.ee/uudised/rohepoliitika-eksperdid-julgeolekukriisis-meie-kohustus-kiirendada-rohepooret
75	18.03.2022	Peaminister Kallas Ukraina suursaadikule: Eesti toetus Ukrainale on vankumatu	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-ukraina-suursaadikule-eesti-toetus-ukrainale-vankumatu

76	21.03.2022	Peaminister Kallas ja siseminister Jaani: vajame üleeuroopalist lahendust Ukraina põgenike abistamiseks	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-ja-siseminister-jaani-vajame-uleeuroopalist-lahendust-ukraina-pogenike
77	24.03.2022	Kallas NATO tippkohtumisel: vajame Eestisse NATO diviisi ja õhukaitset	https://valitsus.ee/uudised/kallas-nato-tippkohtumisel-vajame-eestisse-nato-diviisi-ja-ohukaitset
78	24.03.2022	Peaminister Kallas president Erdoğanile: Putini sõjamasin tuleb peatada	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-president-erdoganile-putini-sojamasin-tuleb-peatada
79	25.03.2022	Kallas Euroopa Ülemkogul: Venemaa peab maksma Ukraina purustuste eest	https://valitsus.ee/uudised/kallas-euroopa-ulemkogul-venemaa-peab-maksma-ukraina-purustuste-eest
80	30.03.2022	Peaminister Kallas kohtumisel Frederikseniga: NATO julgeoleku tugevdamiseks on oluline iga liitlase panus	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtumisel-frederikseniga-nato-julgeoleku-tugevdamiseks-oluline-iga
81	06.04.2022	Peaminister Kallas Oslos: kuni Ukraina pole sõda võitnud, vajame Venemaa agressiooni peatamiseks julgemaid otsuseid	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-oslos-kuni-ukraina-pole-soda-voitnud-vajame-venemaa-agressiooni
82	07.04.2022	Venemaa ja Valgevene kodanikud ei saa enam uusi viisasid ja elamislube Eestis töötamiseks või ettevõtluseks	https://valitsus.ee/uudised/venemaa-ja-valgevene-kodanikud-ei-saa-enam-uusi-viisasid-ja-elamislube-eestis-tootamiseks

83	08.04.2022	Peaminister Kallas: meil on vaja tugevamaid sanktsioone, Venemaa julmused Ukrainas aina kasvavad	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-meil-vaja-tugevamaid-sanktsioone-venemaa-julmused-ukrainas-ainakasvavad
84	13.04.2022	Peaminister Kaja Kallase avaldus pärast Ukraina president Volodõmõr Zelenskõi videopöördumist Riigikogus	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-avaldus-parast-ukraina-president-volodomor-zelenskoi
85	14.04.2022	Kallas arutas tööandjate ja ametiühingutega sõjapõgenike olukorda	https://valitsus.ee/uudised/kallas-arutas-tooandjate-ja-ametiuhingutega-sojapogenike-olukorda
86	21.04.2022	Kallas kohtumisel Baerbockiga: vajame Vene agressiooni peatamiseks Saksamaa juhtrolli	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-baerbockiga-vajame-vene-agressiooni-peatamiseks-saksamaa-juhtrolli
87	22.04.2022	Balti peaministrid leppisid kokku ühistes eesmärkides NATO tippkohtumiseks	https://valitsus.ee/uudised/balti-peaministrid-leppisid-kokku-uhistes-eesmarkides-nato-tippkohtumiseks
88	10.05.2022	Peaminister Kallas: NATO kohalolu Eestis peab veelgi tugevnema	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-nato-kohalolu-eestis-peab-veelgi-tugevnema
89	13.05.2022	Kallas kohtumisel Dudaga: NATO peab tugevdama kaitset seal, kus seda kõige enam vaja	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-dudaga-nato-peab-tugevdama-kaitset-seal-kus-seda-kõige-enam-vaja
90	25.05.2022	Kallas kohtumisel Anderssoniga: peame	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-anderssoniga-peame-andma-

		andma Ukrainale selge lootuse saada ELi kandidaatriigiks	ukrainale-selge-lootuse-saada-eli
91	30.05.2022	Peaminister suurõppusel Siil: näitasime, et Eesti on hästi kaitstud	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-suuroppusel-siil-naitasime-et-eesti-hasti-kaitstud
92	30.05.2022	Kallas: rohepööre lõpetab sõltuvuse Venemaa energiast	https://valitsus.ee/uudised/kallas-rohepoore-lopetab-soltuvuse-venemaa-energiast
93	31.05.2022	Peaminister Kallas: Euroopa kindel kurss on Vene energiast loobumine	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-euroopa-kindel-kurss-vene-energiast-loobumine
94	02.06.2022	Valitsus võimaldab humanitaarkaalu- ja Vene põgenikel Eestis töötada	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-voimaldab-humanitaarkaalu-ja-vene-pogenikel-eestis
95	06.06.2022	Kallas ja Johnson: Eesti ning Ühendkuningriik teevad koostööd diviisitasandi juhtimisstruktuuri loomiseks Eestisse	https://valitsus.ee/uudised/kallas-ja-johnson-eesti-ning-uhendkuningriik-teevad-koostood-diviisitasandi
96	07.06.2022	Kallas kohtumisel Scholziga: Saksamaa on oluliselt kasvatamas oma rolli meie regiooni julgeoleku kindlustamisel	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-scholziga-saksamaa-oluliselt-kasvatamas-oma-rolli-meie-regiooni
97	08.06.2022	Peaminister Kallas Stoltenbergile: rünnak NATO vastu peab olema mõeldamatu	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-stoltenbergile-runnak-nato-vastu-peab-olema-moeldamatu

98	10.06.2022	Kallas kohtumisel Austria kantsleriga: Eesti ajalooline kogemus näitab, kui palju on Ukrainas kaalul	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-austria-kantsleriga-eesti-ajalooline-kogemus-naitab-kui-palju-ukrainas
99	22.06.2022	Kallas Zelenskõile: Euroopa Liit peab kasutama ajaloolist ajaakent Ukrainale kandidaatriigi staatuse andmiseks	https://valitsus.ee/uudised/kallas-zelenskoile-euroopa-liit-peab-kasutama-ajaloolist-ajaakent-ukrainale-kandidaatriigi
100	29.06.2022	Peaminister Kallas Madridis: NATO ja Euroopa Liit on näidanud, et koostöös on võimalik Venemaa agressioon peatada	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-madridis-nato-ja-euroopa-liit-naidanud-et-koostoes-voimalik-venemaa
101	29.06.2022	Peaminister Kallas: langetasime täna Madridis ajaloolised otsused NATO idatiiva tugevdamiseks ja Eesti kaitseks	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-langetasime-tana-madridis-ajaloolised-otsused-nato-idatiiva
102	05.07.2022	Valitsus esitas Riigikogule ratifitseerimiseks Soome ja Rootsi NATO-ga liitumise protokoll	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-esitas-riigikogule-ratifitseerimiseks-soome-ja-rootsi-nato-ga-liitumise-protokoll
103	28.07.2022	Täpsustatud: Muutub Venemaa kodanike viisade ja tähtajaliste elamislubade taotlemise kord	https://valitsus.ee/uudised/tapsustatud-muutub-venemaa-kodanike-viisade-ja-tahajaliste-elamislubade-taotlemise-kord
104	08.08.2022	Kaja Kallas: rääkisin Narvas meie ühisest	https://valitsus.ee/uudised/kaja-kallas-raakisin-narvas-meie-uhisest-tulevikust

		tulevikust	
105	11.08.2022	Valitsus piirab Venemaa kodanikele nii viisade väljastamise kui välispiirilt riiki sisenemise	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-piirab-venemaa-kodanikele-nii-viisade-valjastamise-kui-valispiirilt-riiki
106	16.08.2022	Nõukogude sõjasümbolitega monumendid Narvas on teisaldatud	https://valitsus.ee/uudised/noukogude-sojasymbolitega-monumendid-narvas-teisaldatud
107	16.08.2022	Valitsus teisaldab Narvas Nõukogude Liidu sõjamonumendid	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-teisaldab-narvas-noukogude-liidu-sojamonumendid
108	30.08.2022	Marienburgis lepiti kokku sammud Läänemere piirkonna energiajulgeoleku suurendamiseks	https://valitsus.ee/uudised/marienburgis-lepiti-kokku-sammud-laanemere-piirkonna-energiajulgeoleku-suurendamiseks
109	04.09.2022	Kallas kohtumisel Läti ja Leedu peaministriga: jätkame tööd Venemaa isoleerimise ja sanktsioonide tugevdamisega	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-lati-ja-leedu-peaministriga-jatkame-tood-venemaa-isoleerimise-ja
110	08.09.2022	Eesti keelab koos Balti riikide ja Poolaga välispiiri ületuse Venemaa turistidele	https://valitsus.ee/uudised/eesti-keelab-koos-balti-riikide-ja-poolaga-valispiiri-uletuse-venemaa-turistidele
111	13.09.2022	Kallas kõnes Macroniga: sõda pole kaugeltki läbi, kuid ukrainlased on näidanud, et suudavad selle sõja võita	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kones-macroniga-soda-pole-kaugeltki-labi-kuid-ukrainlased-naidanud-et-suudavad-selle

112	17.09.2022	Kallas NATO kaitsevägede juhatajatele: sõjaline abi Ukrainale on tulemuslik ning seda tuleb veelgi suurendada	https://valitsus.ee/uudised/kallas-nato-kaitsevagede-juhatajatele-sojaline-abi-ukrainale-tulemuslik-ning-seda-tuleb
113	26.09.2022	Peaminister Okas 2022: õppusel enda kaitsemiseks tuleb valmistuda rahuajal	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-oppusel-okas-2022-enda-kaitsemiseks-tuleb-valmistuda-rahamajal
114	30.09.2022	Peaminister Kaja Kallase avaldus seoses Venemaa eskalatsiooniga	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-avaldus-seoses-venemaa-eskalatsiooniga
115	03.10.2022	Kaja Kallas: meie kaalukad sammud riigikaitse tugevdamises on olulised ka meie liitlaste jaoks	https://valitsus.ee/uudised/kaja-kallas-meie-kaalukad-sammud-riigikaitse-tugevdamises-olulised-ka-meie-liitlaste-jaoks
116	04.10.2022	Peaminister Kaja Kallas kohtus Soome presidendi Sauli Niinistöga	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallas-kohtus-soome-presidendi-sauli-niinistoga
117	07.10.2022	Peaminister Kaja Kallas Prahhas: energiahinnad toob alla Euroopa ühine pingutus	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallas-prahas-energiiahinnad-toob-alla-euroopa-uhine-pingutus
118	10.10.2022	Kallas kohtumisel von der Leyeniga: koostöös Euroopa Komisjoniga peame leidma töötavad lahendused energiahindade alandamiseks	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-von-der-leyeniga-koostoos-euroopa-komisjoniga-peame-leidma-tootavad
119	11.10.2022	Kallas kohtumisel	https://valitsus.ee/uudised/kallas-

		Rwanda peaministriga: Venemaa agressioon õõnestab kogu ÜRO põhikirjal tuginevat maailmakorda	kohtumisel-rwanda-peaministriga-venemaa-agressioon-oonestab-kogu-uro-pohikirjal
120	19.10.2022	Peaminister Kallas kohtus Ämaris teenivate Saksamaa ja Belgia õhuväelastega	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtus-amaris-teenivate-saksamaa-ja-belgia-ohuvaelastega
121	21.10.2022	Peaminister Kallas: Venemaa külmutatud vara tuleb suunata Ukraina toetamiseks	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-venemaa-kulmutatud-vara-tuleb-suunata-ukraina-toetamiseks
122	25.10.2022	Kallas kohtumisel Colonnaga: jätkame Ukraina toetamist, et nad sõja võidaksid	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-colonnaga-jatkame-ukraina-toetamist-et-nad-soja-voidaksid
123	01.11.2022	Kallas kohtumisel Kreeka peaministriga: Venemaa on põhjustanud energiakriisi, millega kogu Euroopa silmitsi seisab	https://valitsus.ee/uudised/kallas-kohtumisel-kreeka-peaministriga-venemaa-pohjustanud-energiakriisi-millega-kogu
124	11.11.2022	Peaminister Kallas kohtumisel Slovakkia peaministriga: haridus on ka julgeolekupoliitika	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtumisel-slovakkia-peaministriga-haridus-ka-julgeolekupoliitika
125	15.11.2022	Kaja Kallas Soomes: tulevikus peavad kaitse ja laiem julgeolek asuma meie suhete keskmes	https://valitsus.ee/uudised/kaja-kallas-soomes-tulevikus-peavad-kaitse-ja-laiem-julgeolek-asuma-meie-suhete-keskmes
126	18.11.2022	Peaminister Kallas kohtumisel Kosovo peaministriga: Vene	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-kohtumisel-kosovo-peaministriga-vene-agressiooni-mojud-ulatuvad

		agressiooni mõjud ulatuvad Ukrainast kaugemale	
127	01.12.2022	Valitsus viis läbi energeetika kriisiõppuse	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-viis-labi-energeetika-kriisioppuse
128	02.12.2022	Peaminister Kaja Kallase kommentaar seoses Vene naftale hinnalae kehtestamisega	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kaja-kallase-kommenta-ar-seoses-vene-naftale-hinnalae-kehtestamisega
129	08.12.2022	Valitsus otsustas diviisi loomise	https://valitsus.ee/uudised/valitsus-otsustas-diviisi-loomise
130	09.12.2022	Kallas Riias: energiakriisis peame tegutsema Läti ja Leeduga üheskoos	https://valitsus.ee/uudised/kallas-riias-energiakriisis-peame-tegutsema-lati-ja-leeduga-uheskoos
131	09.12.2022	Kallas Berliinis: jutud rahust või relvarahust on täna ohtlikud	https://valitsus.ee/uudised/kallas-berliinis-jutud-rahust-voi-relvarahust-tana-ohtlikud
132	16.12.2022	Euroopa Liidu riigi- ja valitsusjuhid arutasid Ukraina toetamist, julgeolekuküsimusi ning majanduse olukorda	https://valitsus.ee/uudised/euroopa-liidu-riigi-ja-valitsusjuhid-arutasid-ukraina-toetamist-julgeolekukusimusi-ning
133	12.01.2023	Peaminister Kallas: peame seisma vastu Vene mõjule kõikjal, sealhulgas Lääne-Balkanil	https://valitsus.ee/uudised/peaminister-kallas-peame-seisma-vastu-vene-mojule-koikjal-sealhulgas-laane-balkanil
134	19.01.2023	Eesti annab Ukrainale seni suurima koguse sõjalist abi	https://valitsus.ee/uudised/eesti-annab-ukrainale-seni-suurima-koguse-sojalist-abi